

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA
NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽĪSTAMI

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

PRIEŠGAISRINIŲ PAJĖGŲ VEIKLA MAŽINANT GAISRŲ SKAIČIŲ IR JŲ PADARYTUS NUOSTOLIUS

2021 m. kovo 22 d.

Nr. VAE-2

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami valstybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei, o savo darbui keldama aukščiausius kokybės reikalavimus – būti pavyzdžiu visam viešajam sektoriui.

Auditą atliko: Gediminas Sungaila (grupės vadovas iki 2021-02-04, nuo 2021-03-22), Jovita Juzonienė, Nerijus Domskis, Simona Karišauskaitė, Vilija Kontautė, Kristina Sinkevičiūtė-Kryževičienė (grupės vadovė nuo 2021-02-05 iki 2021-03-19), Vyrmantas Jašmontas, Tadas Karanauskas.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui ir Teisės ir teisėtvarkos komitetui, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	5
SANTRAUKA	6
ĮŽANGA	13
AUDITO REZULTATAI	15
1. AR UŽTIKRINTA TINKAMA PAJĖGŲ PARENGTIS ATLIKTI GAISRŲ GESINIMO IR GELBĖJIMO DARBUS	15
1.1. Nevertinamas priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengties teisinio reguliavimo tinkamumas	16
1.2. Nesuformuoti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų žmogiškieji ištekliai	17
1.3. Pajėgos nepakankamai aprūpintos tinkama gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika bei įranga	21
1.4. Ne visi ugniagesiai aprūpinti tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis	25
2. AR UŽTIKRINAMAS TINKAMAS REAGAVIMAS Į PRANEŠIMUS APIE GAISRUS	28
2.1. Bendrasis pagalbos centras ne visada užtikrina operatyvų reagavimą į pranešimus apie gaisrą	28
2.2. Ugniagesių komandos ne visada operatyviai atvyksta į gaisravietę	29
3. AR VEIKSMINGAI VALDOMA GAISRŲ KILIMO RIZIKA	33
3.1. Nepakankamai rezultatyvi objektų atitikties priešgaisrinės saugos reikalavimams kontrolė	34
3.2. Nepakankamai koordinuojamas gaisrų prevencijos organizavimas	38
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	41
PRIEDAI	46
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	46
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	48
3 priedas. Pokyčių rodiklių duomenys	54
4 priedas. Teisės aktuose nustatyti reikalavimai asmenims, pretenduojantiems tapti ugniagesiais	57
5 priedas. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto atitikties 2019 m. vertinimo suvestinė	58
6 priedas. Priešgaisrinių gelbėjimo valdybų automobilinių cisternų aprūpinimas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo įranga 2019 m. (vnt.)	59

7 priedas.	Duomenys apie savivaldybių priešgaisrines tarnybas, kurių ugniagesiams reikėjo atnaujinti asmenines apsaugos priemones (2019-12-31)	60
8 priedas.	Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų (Akmenės r., Ignalinos r., Kėdainių r., Šalčininkų r., Šiaulių r., Molėtų r.) duomenys apie perkamos apsauginės ugniagesio aprangos (kelnės ir puskombinezonis) kainas	61

PAGRINDINIAI FAKTAI

41,6 tūkst.

gaisrų kilo 2017–2020 m., Lietuva pagal 1 tūkst. gyventojų tenkančių gaisrų skaičių užėmė 14 vietą tarp 46 pasaulio valstybių¹.

354 žmonės

žuvo gaisruose 2017–2020 m., Lietuva pagal 100 tūkst. gyventojų tenkantį žuvusių žmonių skaičių užėmė 3 vietą tarp 46 pasaulio valstybių².

5,5 tūkst.

ugniagesių, suskirstytų į 360 komandas, dirbo 2020 m.

36 proc.

2020 m., lyginant su 2017 m., išaugo priešgaisrinei saugai skirtos lėšos ir sudarė 124 mln. Eur.

> 100 institucijų

dalyvaujančių, vykdančių gaisrų prevenciją, veikla koordinuojama nepakankamai.

18 Eur

dydžio bauda vidutiniškai skiriama objektų valdytojams, nustačius priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimus, nors baudos dydis numatytas iki 600 Eur.

3 (iš 10)

apskirtyse 2017–2019 m. nepasiektas rodiklis, kad 80 proc. pirmųjų pajėgų į įvykio vietą atvyktų neviršijant Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarte nustatyto maksimalaus atvykimo laiko (miesto gyvenamosiose vietovėse – 8 min., kaimo gyvenamosiose vietovėse – 18 min.

52 proc.

ugniagesių 2020 m. sudarė tie, kuriems pavesta atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus.

41 proc.

ugniagesių komandų būdiniuose pamainose ugniagesių buvo mažiau, negu turėtų būti pagal Minimalius būdinčios pamainos sudėties reikalavimus.

38 proc.

gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos 2019 m. trūko Valstybinei priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai, kad aprūpinimas technika atitiktų Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarte nustatytus minimalius reikalavimus.

29 proc.

automobilių cisternų trūko savivaldybių priešgaisrinėms tarnyboms 2019 m., kad aprūpinimas technika atitiktų Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto nustatytus minimalius reikalavimus.

¹ Paskutinio tarptautinio vertinimo (2018 m.) duomenimis.

² Ten pat.

SANTRAUKA

Audito svarba

Lietuvoje 2017-2020 m. kilo 41,6 tūkst. gaisrų, juose žuvo 354 asmenys, gaisruose sunaikinta ir sugadinta daugiau kaip 200 tūkst. kv. m gyvenamojo ir negyvenamojo ploto. 2017–2020 m. laikotarpiu priešgaisrinei saugai skiriamos valstybės biudžeto lėšos padidėjo 36 proc. ir 2020 m. sudarė 124 mln. Eur.

Patikimai veikianti priešgaisrinė sauga – vienas svarbiausių visuomenės saugumą lemiančių veiksnių, todėl svarbu, kad ji būtų organizuojama taip, kad būtų užtikrinta žmonių ir turto apsauga nuo gaisrų. Lietuvoje priešgaisrinė sauga – valstybės funkcija. Dalį šios funkcijos vykdymo valstybė Vietos savivaldos įstatymu³ yra perdavusi savivaldybėms. Priešgaisrines gelbėjimo pajėgas sudaro Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba ir 51 savivaldybių priešgaisrinė tarnyba. Šiose tarnybose dirba apie 5,5 tūkst. ugniagesių. Gaisrų prevencijos priemonių įgyvendinimą organizuoja savivaldybės, ministerijos ir kitos valstybės institucijos. Taigi, užtikrinant priešgaisrinę saugą Lietuvoje, dalyvauja daugiau nei 100 institucijų.

Siekdami įvertinti, ar priešgaisrinės saugos organizavimas užtikrina žmonių ir turto apsaugą nuo gaisrų, atlikome auditą.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar priešgaisrinė sauga organizuojama taip, kad būtų apsaugotas žmogus ir turtas nuo gaisrų.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar užtikrinama priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų nuolatinė parengtis gesinti gaisrus ir atlikti žmonių ir turto gelbėjimo darbus gaisro metu;
- ar užtikrinamas tinkamas priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų reagavimas į pranešimus apie gaisrus;
- ar veiksmingai valdoma gaisrų kilimo rizika.

Audituojami subjektai:

- Vidaus reikalų ministerija, kuriai pavesta formuoti valstybės politiką priešgaisrinės saugos srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą⁴;
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, kuris pagal kompetenciją organizuoja gaisrų gesinimo, žmonių ir turto gelbėjimo, gaisrų padarinių mažinimo darbus ir jiems vadovauja; organizuoja valstybinę priešgaisrinę priežiūrą⁵.

³ Vietos savivaldos įstatymas, 7 str. 4 p.

⁴ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 6 str.

⁵ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 7 str. 1 d. 1 ir 2 p.

Audito metu informaciją taip pat rinkome iš visų savivaldybių priešgaisrinių tarnybų (51), Bendrojo pagalbos centro, ministerijų (14), savivaldybių administracijų (60). Audito metu organizavome susitikimus su priešgaisrinės saugos srityje veikiančių asociacijų (Nacionalinės ugniagesių vadovų sąjungos, Nacionalinės gaisrinės saugos asociacijos, Priešgaisrinių darbų ir paslaugų asociacijos, Lietuvos gaisrinės saugos asociacijos), bendrovių ir akademinės bendruomenės atstovais.

Audituojamas laikotarpis: 2017–2020 m. I pusr. Siekiant įvertinti pokyčius, susijusius su ugniagesių komandų komplektavimu, buvo naudoti vėlesnių laikotarpių duomenys.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (48 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Ne visada užtikrinama tinkama nuolatinė priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengtis atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, nepakankamai veiksmingai valdoma gaisrų kilimo rizika.

1. Būtina užtikrinti tinkamą priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengtį

Nevertinamas priešgaisrinių pajėgų nuolatinės parengties teisinio reguliavimo tinkamumas

- Vyriausybė, įgyvendindama Priešgaisrinės saugos įstatymą, 2013 m. patvirtino Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartą⁶, kuriame nustatyti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų formavimo ir jų aprūpinimo gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos skaičiaus nustatymo kriterijai, kuriais vadovaujantis turi būti užtikrinta šių pajėgų parengtis. Tačiau kriterijų turinys nedetalizuotas ir nenustatyta, kaip jie turi būti taikomi. Vidaus reikalų ministerija, kuriai pavesta formuoti valstybės politiką priešgaisrinės saugos srityje, per 7 metus nuo standarto patvirtinimo nevertino, ar nustatytieji kriterijai tinkami užtikrinti nuolatinę pajėgų parengtį atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus. Todėl neįsitikinta, ar sudarytos teisinės prielaidos nustatyti pagrįstą priešgaisrinių pajėgų žmogiškųjų išteklių ir aprūpinimo gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis poreikį (1.1 poskyris, 16 psl.).
- Savivaldybių priešgaisrinėms tarnyboms, skirtingai negu Valstybinei priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai, pavesta atlikti ne visus, o tik pirminius žmonių ir turto gelbėjimo darbus. Todėl šių tarnybų ugniagesiams nustatyti mažesni reikalavimai profesiniam, fiziniam pasirengimui ir sveikatai. Mažesni reikalavimai ir aprūpinimui gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Tačiau nedetalizuota, kokie darbai priskiriami pirminiams žmonių ir turto gelbėjimo darbams. Nustatyta, kad dalis savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesių faktiškai atliko gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, kuriuos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas nepriskiria pirminiams: 69 proc. (35 iš 51) savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesių atliko žmonių ir turto gelbėjimo darbus uždūmintose, kvėpavimui netinkamose patalpose, 41 proc. (21 iš 51) – gelbėjimo darbus aukštyje, 96 proc. (49 iš 51) teikė pirmąją pagalbą. Nedetalizavus pirminių žmonių ir turto gelbėjimo darbų, neužtikrinama, kad savivaldybių priešgaisrinės tarnybos joms pavestą valstybės funkciją atliktų vienoda apimtimi, ugniagesiai turėtų tinkamą pasirengimą pavestoms funkcijoms

⁶ Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354 patvirtintas Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas.

atlikti ir būtų aprūpinti reikiama technika ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis (1.1 poskyris, 16 psl.).

Nesuformuoti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų žmogiškieji ištekliai

- Valstybės mastu sistemiškai nevertinama, kiek ir kokių ugniagesių komandų reikia suformuoti, kad būtų užtikrintas tinkamas reagavimas į pranešimus apie gaisrus. Komandų skaičių nustato skirtingi subjektai: Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos nustato Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, o savivaldybių priešgaisrinių tarnybų – savivaldybių tarybos. 2020 m. tik 22 proc. (78 iš 360) visų ugniagesių komandų sudarė komandos, kurioms pavesta atlikti visus žmonių ir turto gelbėjimo darbus. Jose dirbo apie pusė (52 proc.) visų ugniagesių. Sistemiškai nevertinant ugniagesių komandų poreikio, nėra galimybės įsitikinti, ar esama struktūra yra optimali tinkamai reaguoti į pranešimus apie gaisrus (1.2 poskyris, 17 psl.).
- Neužtikrinama, kad visose ugniagesių komandose būtų suformuotos Minimalius budinčios pamainos sudėties reikalavimus⁷ atitinkančios budinčios pamainos. 2019 ir 2020 m. atsirinktomis analizuoti dienomis 41 proc. (147 iš 360) komandų budinčiose pamainose buvo mažiau ugniagesių, negu nustatyta. Beveik pusėje (47 proc.) išanalizuotų atvejų, kai pirmosios į gaisravietę atvyko savivaldybių priešgaisrinių tarnybų komandos, budinčioje pamainoje buvo tik po vieną ugniagesį. Budinčiose pamainose trūksta ugniagesių, bet 2017–2019 m. daugiau nei du trečdaliai savanorių ugniagesių nebuvo pasitelkti gaisrams gesinti. Nesuformavus pakankamų žmogiškųjų išteklių gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams atlikti, ne visuomet užtikrinama nuolatinė priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengtis (1.2 poskyris, 17 psl.).

Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos neaprūpintos tinkama gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis

- Vidaus reikalų ministerija, formuojanti valstybės politiką priešgaisrinės saugos srityje, neturi ilgalaikės priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų aprūpinimo gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika strategijos. Neišspręstas savivaldybių priešgaisrinių tarnybų aprūpinimo technika klausimas: neskiriama lėšų įsigyti technikos, kuri reikalinga atliekant joms pavestą valstybės funkciją, ir nenustatyta, kas ir iš kokių lėšų turi šias tarnybas ja aprūpinti. Automobalinėmis cisternomis tarnybas pagal galimybes aprūpina savivaldybės ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, kuris perduoda seną techniką. Audituojamu laikotarpiu perduotos automobulinės cisternos buvo vidutiniškai 30-ies metų. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas trejus metus (2017–2019 m.) neatliko vertinimų, ar priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų aprūpinimas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika atitiko Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarte nustatytus minimalius reikalavimus, todėl neturėjo patikimų duomenų, reikalingų technikos įsigijimams planuoti (1.3 poskyris, 21 psl.).
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento 2020 m. atlikto vertinimo duomenimis, Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos aprūpinimas technika 2017–2019 m. neatitiko Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto nustatytų minimalių reikalavimų, technikos trūkumas kasmet didėjo: 2017 m. trūko 31 proc.; 2018 m. – 32 proc.; 2019 m. – 38 proc. Beveik pusei (23 iš 51) savivaldybių priešgaisrinių tarnybų 2019 m. trūko 29 proc. (49 iš 171) automobilinei cisternų. Jos turi būti sukomplektuotos t. y. su gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbų įranga, tačiau 80 proc. Valstybinės

⁷ Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354 patvirtinto Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto priedas.

priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir 25 proc. savivaldybių priešgaisrinių tarnybų automobilinių cisternų turėjo ne visą šiemis darbams reikalingą įrangą. Gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika gali būti saugiai naudojama apie 15 metų, tačiau Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos 42 proc. (124) šios technikos buvo senesnė nei 15 metų, o 69 proc. (282 iš 409) savivaldybių priešgaisrinių tarnybų – daugiau nei 20 metų.

- Ne visi ugniagesiai aprūpinti vienodo apsaugos lygio asmens apsaugos priemonėmis. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, kuriam pavesta⁸ vykdyti savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesių aprūpinimo specialia apranga priežiūrą, nevaldo duomenų, ar šis aprūpinimas atitinka nustatytus reikalavimus. Nustatyta, kad 2019 m. 44-iems proc. (222 iš 509) ugniagesių specialios aprangos dalys nebuvo atnaujintos.
- Neaprupinus priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika ir įranga, neužtikrinama jų tinkama nuolatinė parengtis atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, o trūkstant asmeninių apsaugos priemonių neužtikrinama apsauga nuo veiksnių, galinčių sutrikdyti sveikatą, ir nesudaromos galimybės tinkamai atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus (1.3 ir 1.4 poskyriai, 21–27 psl.).

2. Būtina imtis veiksmų, užtikrinančių tinkamą priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų reagavimą į pranešimus apie gaisrus

Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas nustato maksimalų laiką, per kurį turi būti reaguojama į pranešimus apie gaisrus kiekviename reagavimo etape: Bendrajam pagalbos centrui priimant ir perduodant pajėgoms pagalbos prašymus, pajėgoms išvykstant ir atvykstant į įvykio vietą (gaisravietę). Nustatėme, kad ne visais atvejais į pranešimus reaguojama pagal standarto reikalavimus:

- 2019 m. daugiau nei 5 tūkst. pranešimų perduota vidutiniškai du kartus viršijant standarte nustatytą maksimalų laiką (2 min.). Viena priežasčių, trukdančių visada operatyviai reaguoti į pagalbos prašymus – nemoderni, automatinės adresų paieškos funkcijos neturinti Bendrojo pagalbos centro informacinė sistema;
- 2019 m. daugiau nei 6 tūkst. atvejų priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos išvyko iš dislokacijos vietos viršydamos standarte nustatytą maksimalų laiką (1 min.). Dėl kokių priežasčių ir kiek šis maksimalus laikas buvo viršytas, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas neanalizuoja ir susistemintų duomenų neturi;
- Trejose (iš 10) apskrityse 2017–2019 m. laikotarpiu nebuvo pasiektas standarte nurodytas rodiklis, kad 80 proc. visų pirmųjų pajėgų atvykimo į įvykio vietą miesto gyvenamosiose vietovėse laikas būtų ne ilgesnis kaip 8 min., o kaimo gyvenamosiose vietovėse – ne ilgesnis kaip 18 min. Vilniaus, Kauno ir Šiaulių apskrityse į įvykio vietą miesto gyvenamosiose vietovėse pajėgos vidutiniškai atvyko 3 min. viršydamos standarte nustatytą maksimalų laiką, o Vilniaus apskrityje kaimo gyvenamosiose vietovėse – vidutiniškai 8 min. vėliau. Tam įtakos turėjo senas automobilinių cisternų parkas ir netinkamas pajėgų išdėstymas. Ugniagesių komandos išdėstytos taip, kad į dalį vietovių nė viena iš arčiausiai esančiųjų negali atvykti neviršydama standarte nustatyto maksimalaus laiko.

Neužtikrinus, kad kiekviename reagavimo į pranešimus apie gaisrus etape būtų laikomasi Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarte nustatytų reikalavimų, ilgėja laikas, per kurį pradedami gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbai ir suteikiama pagalba. Pagal standartą sistemini duomenys tik apie pirmųjų į įvykį reaguojančių pajėgų išsiuntimo ir atvykimo laiką, nepriklausomai nuo to, ar

⁸ Vidaus reikalų ministro 2015-08-06 įsakymas Nr. 1V-601, 2 p.

šios pajėgos galėjo atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, ar tik pirminius, todėl nėra duomenų, per kokį laiką atvyksta pajėgos, pasirengusios atlikti visus darbus. Kuo ilgiau užtrunka jų atvykimas, tuo didesni gaisrų padaryti nuostoliai (2.1 ir 2.2 poskyris, 28–32 psl.).

3. Būtina stiprinti gaisrų kilimo rizikos valdymą

Nepakankamai rezultatyvi objektų atitikties priešgaisrinės saugos reikalavimams kontrolė

- Dėl objektų atitikties priešgaisrinės saugos reikalavimams patikrinimų organizavimo trūkumų, neužtikrinama, kad objektai būtų patikrinami nustatytu periodiškumu, nes:
  - neužtikrinama, kad Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas gautų visus duomenis, reikalingus sudaryti objektų patikrinimų planus, nes neregamentuota, kas ir kaip turėtų informuoti departamentą apie seniau pastatytuose ir pripažintuose tinkamais naudoti objektuose pradedamas ūkines veiklas, kurios iš esmės keičia jų paskirtį, o departamento valdoma Valstybinė priešgaisrinės priežiūros veiklos administravimo informacinė sistema neturi sąsajų su registrais ir informacinėmis sistemomis (Nekilnojamo turto kadastru ir registru, Juridinių asmenų registru, *Infostatyba*);
  - 2017–2019 m. neatlikta dalis suplanuotų objektų patikrinimų: 2017 m. – 6 proc. (472); 2018 m. – 17 proc. (1216); 2019 m. – 2 proc. (159). Vidutiniškai buvo vėluojama atlikti objektų patikrinimus beveik vienerius metus. Dėl to dalis objektų nebuvo patikrinti nustatytu periodiškumu ir nebuvo įsitikinta, ar nėra priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų, galinčių sukelti gaisrus (3.1 poskyris, 34 psl.).
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas neišnaudoja visų galimų priemonių, kad objektų valdytojai laikytųsi priešgaisrinės saugos reikalavimų, nes:
  - nustačius šių reikalavimų pažeidimus, objektų valdytojams skiriamos minimalaus dydžio baudos (vidutiniškai 18 Eur), kurios neatgraso nuo pažeidimų;
  - nustatomi ilgi pažeidimų pašalinimo terminai: visais analizuotais atvejais buvo nustatytas maksimalus pažeidimų pašalinimo terminas – iki kito patikrinimo (kai kuriais atvejais 3 metai). Analizuotais atvejais 11 proc. objektų valdytojų nepašalino pažeidimų iki kito patikrinimo (3.1 poskyris, 34 psl.).

Nepakankamai koordinuojamas gaisrų prevencijos organizavimas

- Vidaus reikalų ministerija gaisrų prevencijos valstybės mastu nekoordinuoja. 2017 m.–2020 m. I pusm. ministerija nepriėmė sprendimų dėl gaisrų prevencijos valstybės mastu organizavimo, valstybės ir savivaldybių institucijoms neteikė metodinių rekomendacijų dėl jos organizavimo. 31 proc. (16 iš 51) apklausoje dalyvavusių savivaldybių administracijų trūko metodinės pagalbos, organizuojant gaisrų prevenciją. Minėtu laikotarpiu savivaldybių priešgaisrinės tarnybos įvykdė per 3,5 tūkst. gaisrų prevencijos priemonių, tačiau 99 proc. jų poveikis nebuvo įvertintas, motyvuojant tuo, kad nėra pavesta jį vertinti ir nėra nustatyta, kaip toks vertinimas turėtų būti atliekamas. Neatliekant poveikio vertinimo neįsitikinama, ar priemonės buvo tinkamos ir padėjo suvaldyti gaisrų kilimo riziką (3.2 poskyris, 38 psl.).
- Teisės aktuose nėra apibrėžtos institucijų, vykdančių gaisrų prevenciją, funkcijos. Ministerijos ir savivaldybių institucijos turi dalyvauti vykdančias gaisrų prevencijos programas⁹, bet nenustatyta, kas

⁹ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 8 str. 5 p., 9 str. 1 d. 2 p.

jas turi parengti ir patvirtinti. Nė viena ministerija (joms priskirtose valstybės valdymo srityse) ir 76 proc. (39¹⁰ iš 51) savivaldybių administracijų neturėjo gaisrų prevencijos programų. Dėl to nepakankamai valdoma gaisrų kilimo rizika (3.2 poskyris, 38 psl.).

Rekomendacijos

Vidaus reikalų ministerijai

1. Siekiant suformuoti tinkamus priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų žmogiškuosius išteklius, siūlome (1-asis ir 2-asis pagrindiniai audito rezultatai):
  - 1.1. įvertinti, ar Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354 patvirtinto Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto nuostatos užtikrina, kad būtų suformuoti tinkami priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų žmogiškieji išteklių;
  - 1.2. valstybės mastu įvertinti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų poreikį ir nustatyti kiek ir kokių ugniagesių komandų būtina suformuoti bei apibrėžti pirminius žmonių ir turto gelbėjimo darbus;
  - 1.3. peržiūrėti pajėgų išdėstymą, kad pajėgos, galinčios atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, į įvykio vietą atvyktų Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354 patvirtintame Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarte nustatytu laiku.
2. Siekiant priešgaisrines gelbėjimo pajėgas aprūpinti tinkama gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis, siūlome (1-asis pagrindinis audito rezultatas):
  - 2.1. įvertinti, ar Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto nuostatos užtikrina, kad priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos būtų aprūpintos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika;
  - 2.2. parengti ilgalaikę bendro visų pajėgų aprūpinimo gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis strategiją, numatant įsigijimo prioritetus ir lėšų šaltinius.
3. Siekiant didinti gaisrų prevencijos poveikį, siūlome (3-iasis pagrindinis audito rezultatas):
  - 3.1. tobulinti gaisrų prevencijos organizavimą: nustatyti institucijų, atsakingų už gaisrų prevenciją, funkcijas ir atsakomybę ir užtikrinti gaisrų prevencijos koordinavimą;
  - 3.2. parengti gaisrų prevencijos priemonių poveikio vertinimo metodiką ir užtikrinti, kad būtų vertinamas prevencijos priemonių poveikis.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui

4. Siekiant užtikrinti tinkamą reagavimą į gaisrus, siūlome (1-asis ir 2-asis pagrindinis audito rezultatas):

¹⁰ Skuodo r., Jonavos r., Varėnos r., Šiaulių m., Akmenės r., Kelmės r., Lazdijų r., Kupiškio r., Jurbarko r., Panevėžio m., Šiaulių r., Marijampolės, Tauragės r., Druskininkų, Birštono, Kalvarijos, Joniškio r., Ignalinos r., Pagėgių, Širvintų, Elektrėnų, Anykščių, Biržų r., Zarasų r., Šilutės r., Utenos r., Raseinių r., Vilkaviškio r., Palangos m., Kazlų Rūdos, Pasvalio r., Rokiškio r., Plungės r., Molėtų r., Kaišiadorių r., Kauno m., Kauno r., Šakių r., Mažeikių r. savivaldybių administracijos.

- 4.1. modernizuoti Bendrojo pagalbos centro informacinę sistemą taip, kad būtų sudarytos galimybės priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms operatyviai perduoti informaciją apie pagalbos poreikį;
- 4.2. užtikrinti, kad ugniagesių komandų budinčios pamainos būtų suformuotos pagal Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto reikalavimus.
5. Siekiant rezultatyviai panaudoti savanorių ugniagesių pajėgas, siūlome tobulinti jų pasitelkimo padėti gesinti gaisrus ir atlikti gelbėjimo darbus tvarką. (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
6. Siekiant didinti gaisrų prevencijos poveikį, siūlome (3-iasis pagrindinis audito rezultatas):
  - 6.1. numatyti priemones, kurios užtikrintų duomenų, reikalingų tinkamam objektų patikrinimų planavimui, gavimą;
  - 6.2. užtikrinti objektų patikrinimą nustatytu periodiškumu;
  - 6.3. numatyti priemones, kurios užtikrintų operatyvų priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų ištaisymą.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ 41 psl.).

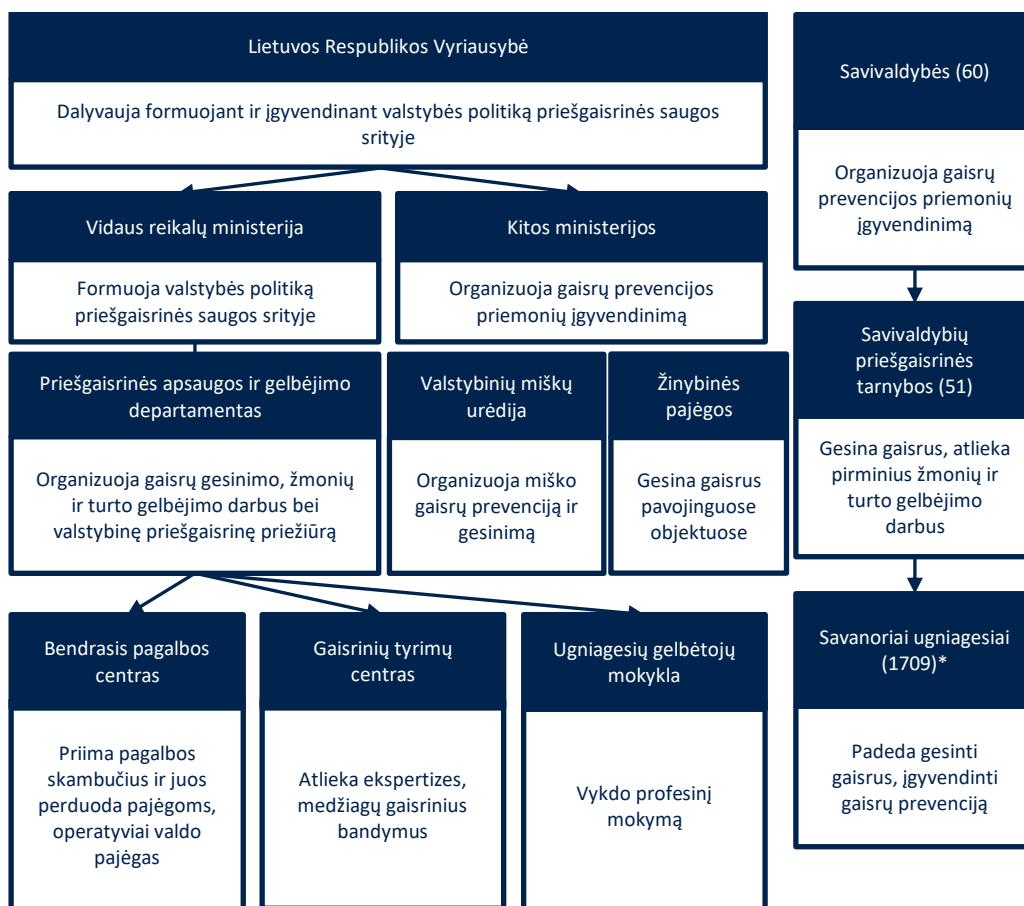
IŽANGA

Neatskiriama viešojo saugumo dalis – priešgaisrinė sauga. Šia veikla įgyvendinama gaisrų prevencija ir jų gesinimas, žmonių ir turto gelbėjimas gaisro metu¹¹. Priešgaisrinės saugos užtikrinimo ir organizavimo teisinius pagrindus, priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemą, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų funkcijas nustato Priešgaisrinės saugos įstatymas.

Priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemą sudaro priešgaisrinės gelbėjimo ir kitos pajėgos bei teisinės, organizacinės, ekonominės, socialinės, mokslinės, techninės priemonės, skirtos gaisrų prevencijai, jiems gesinti, žmonėms ir turtui gelbėti gaisro metu¹². Šios sistemos tikslas – apsaugoti žmogų ir turtą nuo gaisrų¹³.

Priešgaisrinę saugą turi užtikrinti daugiau nei 100 įvairių institucijų (1 pav.).

1 pav. Priešgaisrinės saugos užtikrinimo institucinė sistema

* Ugniagesių savanorių skaičius 2020-06-30 pagal SPT pateiktus duomenis

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus, SPT pateiktus duomenis

Valstybės politiką priešgaisrinės saugos srityje formuoja, organizuoja, koordinuoja ir jos įgyvendinimą kontroliuoja Vidaus reikalų ministerija. Pagrindinės valstybės politiką priešgaisrinės

¹¹ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 2 str. 9 d.

¹² Ten pat, 3 str. 1 d.

¹³ Ten pat, 3 str. 2 d.

saugos srityje įgyvendinančios institucijos – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir savivaldybių priešgaisrinės tarnybos.

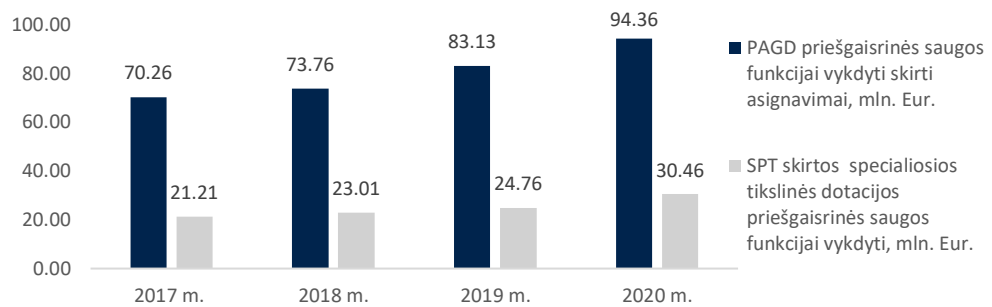
Iki 2018-12-31 priešgaisrinę saugą Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui priskirtose teritorijose užtikrino jam pavaldžios įstaigos – 10 apskričių priešgaisrinių gelbėjimo valdybų. Nuo 2019-01-01 jos buvo reorganizuotos į departamento teritorinius struktūrinius padalinius – penkias priešgaisrines gelbėjimo valdybas (Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus).

Savivaldybės vykdo valstybės joms perduotą priešgaisrinės saugos funkciją¹⁴, kuriai įgyvendinti savivaldybių biudžetams kasmet skiriamos valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos. Šiomis lėšomis finansuojama savivaldybių priešgaisrinių tarnybų veikla. Šios tarnybos atlieka ir savanorių ugniagesių veiklos organizatoriaus funkcijas¹⁵.

2019 m. VRM atliko valstybinės (savivaldybėms perduotos) priešgaisrinės saugos funkcijos peržiūrą, kurios vienas iš tikslų buvo įvertinti galimybę centralizuoti priešgaisrinės saugos funkciją, tačiau sprendimo, ar turėtų būti ši funkcija centralizuota, nepriėmė.

Priešgaisrinės saugos finansavimas 2017–2020 m. laikotarpiu padidėjo 36 proc. (2 pav.).

2 pav. Priešgaisrinės saugos funkcijos finansavimas 2017–2020 m.

PAGD – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas; SPT – savivaldybių priešgaisrinės tarnybos.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenis

¹⁴ Vietos savivaldos įstatymas, 7 str. 4 p.

¹⁵ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 9 str. 2 d.

AUDITO REZULTATAI

1. AR UŽTIKRINTA TINKAMA PAJĖGŲ PARENGTIS ATLIKTI GAISRŲ GESINIMO IR GELBĖJIMO DARBUS

1. Lietuvoje kasmet vidutiniškai kyla daugiau nei 10 tūkst. gaisrų. Gesinti gaisrus – priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų pareiga¹⁶. Priešgaisrines gelbėjimo pajėgas sudaro Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, savivaldybių priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių organizacijos¹⁷. Audito metu analizavome VPGT ir SPT parengtį, nes jos per 2017–2020 m. užgesino daugiausia (91 proc.) gaisrų.
2. Tam, kad būtų užtikrinta nuolatinė tinkama priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengtis gesinti gaisrus, atlikti žmonių ir turto gelbėjimo darbus, turi būti aiškiai nustatytos pajėgų funkcijos, suformuoti tinkami ir pakankami žmogiškieji išteklių, pajėgos aprūpintos tinkama gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, priemonėmis ir įranga, o ugniagesiai – asmeninėmis apsaugos priemonėmis.
3. Laikėme, kad yra užtikrinta nuolatinė tinkama pajėgų parengtis gesinti gaisrus, atlikti žmonių ir turto gelbėjimo darbus, kai:
  - detalizuoti pirminiai žmonių ir turto gelbėjimo darbai¹⁸;
  - pagrįstas statutinių ir nestatutinių ugniagesių poreikis¹⁹;
  - visos ugniagesių komandos atitinka minimalius budinčios pamainos sudėties reikalavimus²⁰;
  - kasmet ne mažiau nei 5 proc. didėja savanorių ugniagesių, padėjusių pajėgoms gesinti gaisrus, dalis²¹;
  - pagrįstas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos poreikis²²;
  - pajėgų aprūpinimas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika yra ne mažesnis nei nustatyti minimalūs reikalavimai²³;
  - 100 proc. automobilių cisternų sukomplektuotos, t. y. su priemonėmis ir įranga, skirta gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams, pagal nustatytus reikalavimus²⁴;

¹⁶ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 17 str. 1 d.

¹⁷ Ten pat, 16 str. 1 d.

¹⁸ Teisėkūros pagrindų įstatymas, 3 str. 6 d. 6 p.

¹⁹ Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354 patvirtintas Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas, 1 p.

²⁰ Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto priedas „Minimalūs budinčios pamainos sudėties reikalavimai“.

²¹ Seimo 2015-05-07 nutarimu Nr. XII-1682 patvirtinta Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 m. programa, 32 p.

²² Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas, 1 p.

²³ Ten pat, 13–21 p.

²⁴ Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus 2019-01-09 įsakymu Nr. 1-6 patvirtintas Priemonių ir įrangos, skirtos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams atlikti, sąrašas ir 2013-08-06 įsakymu Nr. 1-204 patvirtintas Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesių komandų veiklai reikalingos minimalios technikos ir įrangos sąrašas.

- 100 proc. ugniagesių yra aprūpinti specialia (darbine) uniforma²⁵ ir kvėpavimo organų apsaugos aparatais.

1.1. Nevertinamas priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengties teisinio reguliavimo tinkamumas

4. Vyriausybė, įgyvendindama Priešgaisrinės saugos įstatymą²⁶, 2013 m. patvirtino Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartą²⁷, kuriame nustatyti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų, reikalingų reaguoti į pagalbos prašymus ir įvykiams likviduoti, skaičiaus nustatymo kriterijai: teritorinis, tradicinio ir (arba) istorinio išsidėstymo, rizikos vertinimo, reagavimo į pagalbos prašymus ir išvykimo į įvykio vietą laiko, įvykių kilimo ir dažnumo grėsmės, tarpusavio sąveikos, kvalifikuoto vadovavimo. Jame nustatyti ir kriterijai, pagal kuriuos turi būti apskaičiuojamas minimalus technikos poreikis: jis priklauso nuo savivaldybės teritorijos dydžio (km²), gyventojų skaičiaus. Tačiau priešgaisrinių pajėgų skaičiaus ir aprūpinimo technika kriterijų turinys nedetalizuotas ir nenustatyta, kaip jie turi būti taikomi.
5. Per septynerius metus nei VRM, kuriai pavesta formuoti valstybės politiką priešgaisrinės saugos srityje, nei PAGD, kuriam pavesta kontroliuoti standarto nuostatų laikymąsi, nevertino, ar standarte nustatyti pajėgų aprūpinimo gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika skaičiaus nustatymo kriterijai užtikrina pajėgų skaičiaus ir jų aprūpinimo technika poreikius.
6. Nuo pajėgoms pavestų funkcijų priklauso privalomų atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbų apimtys bei žmogiškųjų išteklių, gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos ir įrangos, asmeninių apsaugos priemonių poreikis, todėl teisės aktuose turi būti konkrečiai nustatytos VPGT ir SPT funkcijos²⁸.
7. Priešgaisrinės saugos įstatymas nustato, kad VPGT turi gesinti gaisrus, atlikti žmonių ir turto gelbėjimo darbus²⁹. SPT, skirtingai nei VPGT, pavesta gesinti gaisrus, atlikti pirminius žmonių ir turto gelbėjimo darbus³⁰, tačiau nei šiame įstatyme, nei kituose teisės aktuose nėra detalizuota, kokie darbai priskiriami pirminiams žmonių ir turto gelbėjimo darbams.
8. Nustatyta, kad dalis savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesių faktiškai atliko gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, kurių Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas nepriskiria pirminiams žmonių ir turto gelbėjimo darbams: 69 proc. (35 iš 51) savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesiai atliko žmonių ir turto gelbėjimo darbus uždūmintose, kvėpavimui netinkamose patalpose, 41 proc. (21 iš 51) – gelbėjimo darbus aukštyje, 96 proc. (49 iš 51) teikė pirmąją pagalbą.
9. Dalis SPT ugniagesių, dirbančių pagal darbo sutartis, atliko tokius pačius gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus kaip ir VPGT statutiniai ugniagesiai, tačiau jiems nustatyti mažesni sveikatos būklės, fizinio ir profesinio pasirengimo reikalavimai (4 priedas). Taip pat nustatyti mažesni

²⁵ Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus 2019-08-01 įsakymu Nr.1-342 patvirtinti Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pasirengimo (parengties) gesinti gaisrus ir atlikti kitus gelbėjimo darbus užtikrinimo nuostatai, 4.3, 5, 16 ir 17, 17.1–17.7 p.; 2015-12-23 įsakymu Nr. 1-390 patvirtintas Tipinės savanorių ugniagesių veiklos atlikimo ir savanorių ugniagesių veiklos organizatoriaus funkcijų vykdymo tvarkos aprašas; vidaus reikalų ministro 2015-08-06 įsakymas Nr. 1V-601 „Dėl savivaldybių priešgaisrinių tarnybų darbuotojų (ugniagesių) aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir asmeninių apsaugos priemonių priežiūros rekomendacijų“.

²⁶ Priešgaisrinės saugos užtikrinimo įstatymas, 5 str.

²⁷ Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas.

²⁸ Teisėkūros pagrindų įstatymas, 3 str. 6 d. 6 p.

²⁹ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 16 str. 2 d.

³⁰ Ten pat, 9 str. 2 d. ir 16 str. 3 d.

reikalavimai aprūpinimui gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis³¹.

10. Detalizavus standarte nustatytų priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų skaičiaus ir jų aprūpinimo technika nustatymo kriterijus bei nustačius jų taikymo tvarką, detalizavus pirminius žmonių ir turto gelbėjimo darbus, būtų sudarytos teisinės prielaidos tinkamai organizuoti pajėgų parengtį atlikti jiems pavestas funkcijas: nustatyti pagrįstą priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų žmogiškųjų išteklių ir aprūpinimo gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga bei asmeninėmis apsaugos priemonėmis poreikį.

1.2. Nesuformuoti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų žmogiškieji ištekliai

Nepagrįstas žmogiškųjų išteklių poreikis

11. VPGT ir SPT komandų skaičių nustato skirtingi subjektai: VPGT komandų – PAGD, SPT komandų – savivaldybių tarybos. VRM valstybės mastu nevertina ugniagesių komandų ir joms suformuoti reikalingų ugniagesių poreikio: kokią dalį pajėgų turėtų sudaryti ugniagesiai, galintys atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, o kokią – tik pirminius. 2020 m. tik 22 proc. (78 iš 360) visų ugniagesių komandų sudarė komandos, kurioms pavesta atlikti visus žmonių ir turto gelbėjimo darbus. Jose dirbo 52 proc. visų ugniagesių.
12. PAGD direktorius 2014 m. nustatė³² minimalų VPGT ugniagesių pareigybių skaičių. Skaičiavimų ar dokumentų, kuriais remiantis jis buvo apskaičiuotas, PAGD nepateikė, todėl negalėjome įvertinti, ar šis skaičius nustatytas pagal standarto kriterijus ir atitinka poreikį.

Neužtikrinama, kad visose ugniagesių komandose budinčių pamainų sudėtis atitiktų nustatytus reikalavimus

13. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos privalo dirbti nepertraukiamo budėjimo režimu ir būti pasirengusios nuolat teikti pagalbą, todėl jų darbas organizuojamas pamainomis³³. Kiekvienos komandos ar tarnybos darbuotojai suskirstomi į keturias budinčias pamainas, pamainos darbuotojai – į skyrius. Minimalūs budinčios pamainos sudėties reikalavimai nustatyti standarte³⁴. Jame nurodyta, kiek mažiausiai ugniagesių vienoje pamainoje turi būti priskirta prie skyriaus automobilinės cisternos ar kitos gaisro gesinimui naudojamos technikos. Konkretus priskirtųjų ugniagesių skaičius skiriasi priklausomai nuo komandos ar tarnybos statuso ir priskirtų darbų apimtys.
14. Išanalizavę PAGD pateiktus duomenis apie VPGT ir SPT komandose ar tarnybose budinčių ugniagesių pamainų sudėtį nustatėme, kad analizuotais atvejais 147 iš 360 komandų (41 proc.) sudėtis neatitiko standarte nustatytų minimalių budinčios pamainos sudėties reikalavimų:

³¹ Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas.

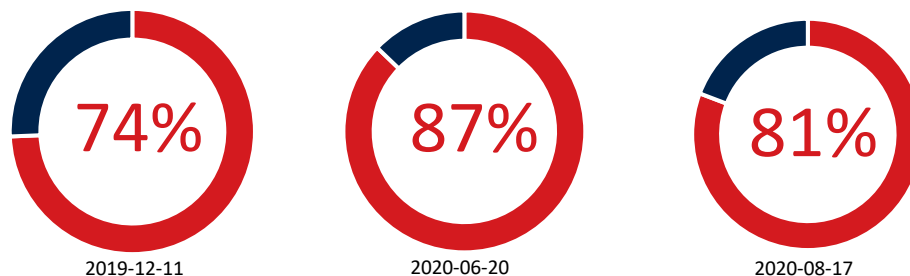
³² Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento 2014-10-14 įsakymas Nr. 1-373 „Dėl minimalaus valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos budinčių pamainų pareigybių skaičiaus patvirtinimo“.

³³ Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus 2019-08-01 įsakymas Nr. 1-342 „Dėl Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pasirengimo (parengties) gesinti gaisrus ir atlikti kitus gelbėjimo darbus užtikrinimo nuostatų patvirtinimo“, 10 p.

³⁴ Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto priedas „Minimalūs budinčios pamainos sudėties reikalavimai“.

- vidutiniškai 81 proc. VPGT komandų ar tarnybų pamainose ugniagesių budėjo mažiau, negu nustato minimalūs budinčios pamainos sudėties reikalavimai³⁵ (3 pav.);

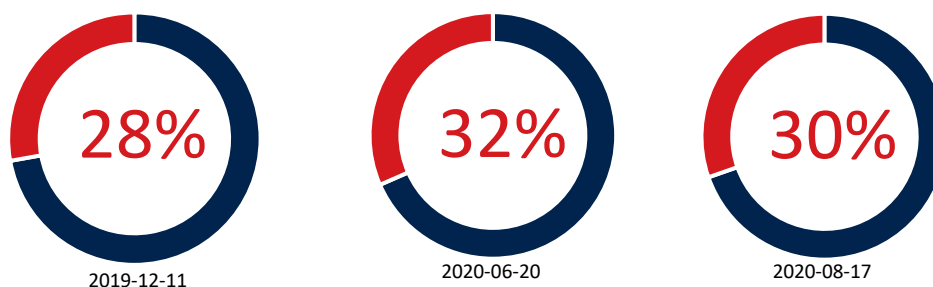
3 pav. Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos komandų ar tarnybų, kuriose budinčios pamainos sudėtis nurodytomis dienomis neatitiko standarto reikalavimų, dalis proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenis

- vidutiniškai 30 proc. SPT komandų pamainose ugniagesių budėjo mažiau, negu nustato minimalūs budinčios pamainos sudėties reikalavimai³⁶ (4 pav.).

4 pav. Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos komandų, kuriose budinčios pamainos sudėtis nurodytomis dienomis neatitiko standarto reikalavimų, dalis proc.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenis

- Vadovaujantis metodika³⁷, PAGD kiekvienais metais turi atlikti pajėgų atitikties standarte nustatytiems minimaliems budinčių pajėgų sudėties reikalavimams vertinimą. Išanalizavę pateiktus duomenis nustatėme, kad 2019 m. pabaigoje VPGT komandose ar tarnybose prie pirmo skyriaus automobilinės cisternos pamainoje vidutiniškai trūko 11 proc. (32 iš 280), o prie antrojo – 36 proc. (80 iš 224) ugniagesių (5 priedas). Atlikdamas pajėgų atitikties standartui vertinimą³⁸, PAGD nerinko duomenų apie SPT komandų budinčių pamainų atitiktį nustatytiems reikalavimams, todėl valstybės mastu nėra žinoma, kiek trūksta SPT ugniagesių budinčioms pamainoms suformuoti.
- Esant nesuformuotoms ugniagesių komandų budinčioms pamainoms, kilus gaisrui į įvykio vietą su automobiliine cisterna atvyksta mažiau ugniagesių, negu jų turėtų atvykti. Išanalizavę atsitiktinės atrankos būdu pasirinktų 22 įvykių (17-oje iš jų gaisinant gaisrus dalyvavo SPT pajėgos, o 20-yje – VPGT pajėgos) išvykimo apskaitos korteles ir jų ataskaitas, nustatėme, kad:

³⁵ Analizuota 2019-12-11, 2020-06-20 ir 2020-08-17 budėjusių komandų sudėtis.

³⁶ Analizuota 2019-12-11, 2020-06-20 ir 2020-08-17 budėjusių komandų sudėtis.

³⁷ Patvirtinta Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius 2014-10-08 įsakymu Nr. 1-365 „Dėl Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto vertinimo metodikos patvirtinimo“, 19 p.

³⁸ Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto vertinimo metodika, 19 p.

- 8 (iš 17) įvykiuose, kuriuose dalyvavo SPT, bent vienos automobilinės cisternos SPT ugniagesių skaičius neatitiko minimalių budinčios pamainos sudėties reikalavimų – kiekvienoje turi būti ne mažiau kaip du, o 32 proc. į analizuotus įvykius išvykusiose buvo po vieną ugniagesį;
- 18 (iš 20) įvykių, kuriuose dalyvavo VPGT, metu į gaisravietę siunčiamose automobilinėse cisternose vykusių VPGT ugniagesių skaičius neatitiko minimalių budinčios pamainos sudėties reikalavimų³⁹.

17. Kuo operatyviau atliekami gaisro gesinimo darbai jo pradžioje, tuo kyla mažesni neigiami gaisro padariniai. Tais atvejais, kai į gaisravietę išvyksta mažesnis, nei nustatyta, ugniagesių skaičius, mažėja gaisro gesinimo darbų operatyvumas ir efektyvumas, neužtikrinama, kad pirmąja automobiline cisterna atvykę ugniagesiai iš karto galėtų atlikti visus reikalingus darbus (pavyzdys).

Atvejo, kai pirmąja automobiline cisterna atvykę ugniagesiai negalėjo atlikti visų gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbų, pavyzdys

2018-10-05 BPC gautas pranešimas apie Jurbarko r. sav. kilusį gaisrą. Į įvykio vietą išsiųstos 3 ugniagesių komandos. Pirmoji į įvykio vietą atvyko Jurbarko PGT II skyriaus automobilinė cisterna su 2 ugniagesiais. Pagal Minimalius budinčios pamainos sudėties reikalavimus PGT, kuriose budi ne mažiau kaip 2 skyriai, prie II skyriaus automobilinės cisternos turi būti priskiriami ne mažiau kaip 4 darbuotojai. Taigi, pirmojoje į įvykį atvykusioje buvo dviem ugniagesiais mažiau, nei turėjo būti pagal nustatytus reikalavimus. Gaisro aprašyme nurodyta, kad atvykusi pirmoji komanda „iš karto paprašė pagalbos, kadangi pastatas degė atvira liepsna, ir padavė 1B švirkštą apsaugai už maždaug 7 metrų nuo degančio namo stovinčio ūkinio pastato, kadangi atvykę į gaisravietę dviese jie neturėjo galimybės suformuoti grandies ir atlikti žvalgybos bei gesinimo darbų degančiame name, o šiam pastatui buvo reali grėsmė užsidegti“. Gaisre žuvo du žmonės, nudegė medinio namo stogas, įgriuvo perdanga, išdegė pietinė namo dalis.

18. Budinčiose pamainose trūkstant ugniagesių, į įvykio vietą siunčiama daugiau automobilių cisternų, negu jų turėtų būti siunčiama pagal nustatytus reikalavimus⁴⁰ (pavyzdys). Dėl to ne visada efektyviai panaudojami pajėgų turimi išteklių gaisrams gesinti.

Atvejo, kai BPC į gaisravietę išsiuntė daugiau AC, negu turėjo išsiųsti, pavyzdys

Siunčiamų priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų apimtis nustatoma pagal jų išsiuntimo numerį (PIN)⁴¹. 2020-05-06 BPC gavo pranešimą apie Šilalės r. kilusį gaisrą (dega namas, viduje gali būti žmonių). BPC šiam įvykiui priskyrė 1 PIN, turėjo būti siunčiamos 2 ar 3 automobilinės cisternos, bet išsiųstos 4 (2 SPT ir 2 VPGT). Dviem VPGT Šilutės PGT I ir II skyriaus automobilinėmis cisternomis vyko 6 ugniagesiai, nors pagal minėto standarto priedą tokiomis cisternomis mažiausiai turėjo vykti 9 ugniagesiai.

Neveiksmingas savanorių ugniagesių institutas

19. Savanoriai ugniagesiai – priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų dalis. Įstatymu jų veiklos organizatoriaus funkcijas pavesta atlikti SPT⁴². SPT su asmenimis, atitinkančiais Priešgaisrinės saugos įstatymo nustatytus amžiaus, sveikatos, bendrojo fizinio parengtumo reikalavimus, baigusiais įvairius mokymus ir sėkmingai išlaikiusiais egzaminą, pasirašo savanoriškos veiklos sutartį. Savanoriai ugniagesiai turi būti aprūpinti jų veiklai atlikti reikalingomis priemonėmis ir darbo apranga. PAGD skaičiavimu, vieno savanorio ugniagesio minimalūs aprūpinimo darbo apranga kaštai sudaro 590

³⁹ Ten pat.

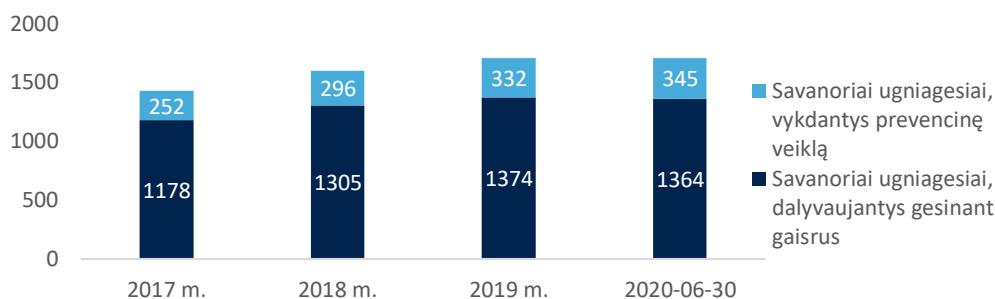
⁴⁰ Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus 2015-08-14 įsakymas Nr. 1-228 „Dėl Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų sutelkimo įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams likviduoti plano rengimo instrukcijos, įvykio likvidavimo plano rengimo tvarkos aprašo ir Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų, reikalingų gaisrui gesinti, apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“, 17 p.

⁴¹ Ten pat, 17 p.

⁴² Priešgaisrinės saugos įstatymas, 9 str. 2 d.

Eur. Savanorių ugniagesių poreikis nėra planuojamas; SPT pateiktais duomenimis, 2019 m., palyginti su 2017 m., jų padaugėjo 19 proc. (4 pav.).

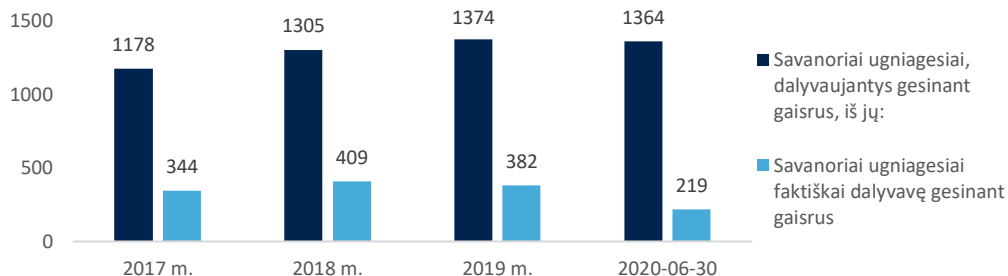
5 pav. Savanorių ugniagesių skaičius vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių priešgaisrinių tarnybų duomenis

20. Nustatėme, kad 12 proc. (6 iš 51) SPT⁴³ neturėjo savanorių ugniagesių, dalyvaujančių gesinant gaisrus. Pagal atsitiktinės atrankos būdu pasirinktų 21 (iš 45) SPT⁴⁴ pateiktus duomenis, 2020-06-30 jose buvo 1029 savanoriai ugniagesiai, dalyvaujantys gesinant gaisrus. Iš jų 87 proc. (899 iš 1029) sudarė savanoriai, kurie yra SPT ar VPGT ugniagesiai.
21. SPT ugniagesių komandose trūksta ugniagesių būdinčioms pamainoms pagal nustatytus reikalavimus suformuoti, tačiau 2017–2019 m. daugiau nei du trečdaliai savanorių ugniagesių nedalyvavo gesinant gaisrus: 2017 m. – 71 proc.; 2018 m. – 69 proc.; 2019 m. – 72 proc. (6 pav.). Kasmet savanoriai ugniagesiai SPT ugniagesiams padėjo užgesinti tik 6 proc. gaisrų.

6 pav. Savanorių ugniagesių dalyvavimas gesinant gaisrus vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių priešgaisrinių tarnybų duomenis

22. Nėra susistemintų duomenų, kiek kasmet buvo atvejų, kai BPC perdavė informaciją apie gaisrą asmenims, atsakingiems už savanorių ugniagesių informavimą, kiek jų buvo informuota apie gaisrą ir kiek iš jų atvyko į įvykio vietą. Nustatėme atvejų, kad jie ne visada informuojami apie gaisrus, o kai informuojami – ne visada atvyksta į gaisravietę (pavyzdys).

Atvejų, kai savanoriams nebuvo pranešta apie gaisrą arba buvo pranešta, bet jie neatvyko į gaisravietę, pavyzdžiai

2019-12-16 Vilniaus r. individualiame name kilo gaisras. Vilniaus r. SPT yra registruoti 45 savanoriai ugniagesiai, dalyvaujantys gesinant gaisrus, tačiau apie gaisrą jie nebuvo informuoti. Dėl kokių priežasčių jiems nepranešta, BPC paaiškinti negalėjo. 2020-05-06 BPC gavo pranešimą, kad Telšių r. dega ūkinis pastatas. Telšių SPT yra registruota 50 savanorių ugniagesių, dalyvaujančių gesinant gaisrus. BPC

⁴³ Šalčininkų, Biržų, Neringos, Zarasų, Kretingos, Alytaus r.

⁴⁴ Akmenės r., Raseinių r., Marijampolės r., Molėtų r., Jonavos r. (ugniagesių savanorių draugija), Jurbarko r., Kauno r., Prienų r., Skuodo r., Šakių r., Šilalės r., Šilutės r., Telšių r., Vilniaus r., Širvintų r., Varėnos r., Lazdijų r., Ukmergės r., Vilkaviškio r., Tauragės r., Radviliškio r..

pareigūnas informaciją apie įvykį perdavė savanorių koordinatoriui, šis susisieki su Tryškių ir Nevarėnų savanoriais ugniagesiais. Į gaisravietę nė vienas jų neatvyko.

23. Siekiant suformuoti tinkamus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus atlikti galinčius žmogiškuosius išteklius, valstybės mastu turi būti nustatytas pagrįstas ugniagesių komandų, galinčių atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, ir komandų, galinčių atlikti pirminius žmonių ir turto gelbėjimo darbus, ir suformuoti joms reikalingų ugniagesių poreikis, užtikrinta ugniagesių komandų budinčių pamainų sudėtis pagal nustatytus reikalavimus, įvertintas savanorių ugniagesių poreikis ir sukurtas veiksmingas jų pasitelkimo padėti gesinti gaisrus mechanizmas.

1.3. Pajėgos nepakankamai aprūpintos tinkama gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika bei įranga

24. Minėtame standarte⁴⁵ nustatyta, kad VPGT turi turėti penkių rūšių gaisrų gesinimo ir gelbėjimo techniką, o SPT – tik vienos rūšies (7 pav.).

7 pav. Gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, kuria privalo būti aprūpintos priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos

VPGT	SPT
<ul style="list-style-type: none"> • Automobilinės cisternos (lengvosios, vidutinės, sunkiosios klasės) • Gesinimo medžiagų transportavimo priemonės • Automobilinės kopėčios arba automobilinės platformos • Siurblinės stotys • Gaisrinių žarnų automobiliai 	<ul style="list-style-type: none"> • Automobilinės cisternos

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartą

25. Apskričių priešgaisrinės gelbėjimo valdybos (nuo 2019 m. priešgaisrinės gelbėjimo valdybos) kasmet turi atlikti vertinimą, ar pajėgų aprūpinimas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika atitinka standarte nustatytus kriterijus ir atliktus vertinimus su pasiūlymais iki kovo 1 d. pateikti PAGD⁴⁶. 2017 ir 2018 m. vertinimai buvo atlikti tik 2020 m. pradžioje, todėl departamentas neturėjo patikimų duomenų, reikalingų technikos įsigijimams planuoti.
26. Išanalizavę PAGD pateiktus susistemintus duomenis nustatėme, kad VPGT aprūpinimas technika neatitiko standarte nustatytų minimalių reikalavimų ir jos kasmet trūko vis daugiau: 2017 m. – 31 proc.; 2018 m. – 32 proc.; 2019 m. – 38 proc. (1 lentelė). VPGT trūko visos standarte nustatytos technikos, išskyrus sunkiosios klasės automobilių cisternų. 2019 m. daugiausiai trūko gesinimo medžiagų transportavimo priemonių (57 proc.), o mažiausiai – lengvosios ir vidutinės klasės automobilių cisternų (37 proc.).

1 lentelė. VPGT ir SPT aprūpinimas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika pagal standarte nustatytus minimalius skaičiaus nustatymo kriterijus, vnt.

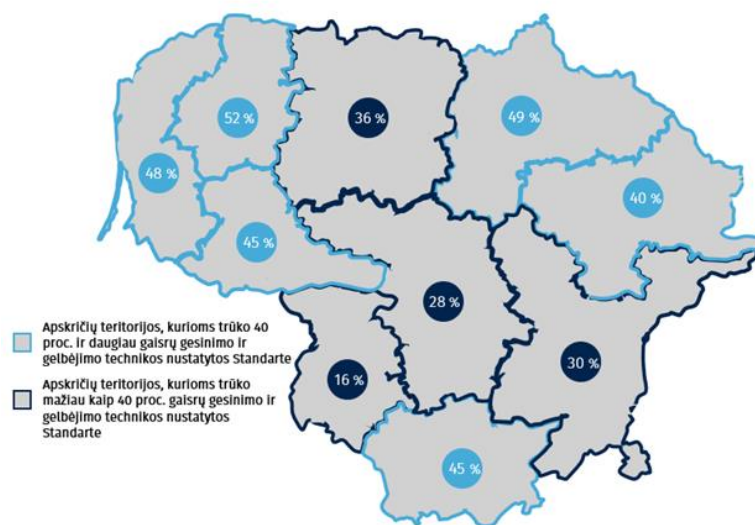
⁴⁶ Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto vertinimo metodika, 19 p.

Gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos pavadinimas	2017 m.		2018 m.		2019 m.	
	Turi būti pagal standartą	Faktiškai turima	Turi būti pagal standartą	Faktiškai turima	Turi būti pagal standartą	Faktiškai turima
Sunkiosios klasės automobilinės cisternos	43	57	42	55	43	55
Lengvosios ir vidutinės klasės automobilinės cisternos	262	175	262	172	262	164
Gesinimo medžiagų transportavimo priemonės	38	10	37	10	37	16
Automobilinės kopėčios arba automobilinės platformos	72	54	72	49	72	42
Siurblių stočių	15	14	15	12	15	8
Gaisrinių žarnų automobilių	15	9	14	8	14	8
PAGD iš viso:	445	319	442	306	443	293
SPT automobilinės cisternos	356	423	356	438	355	349

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenis

27. 2019 m. šešiose apskrityse⁴⁷ technikos trūkumas siekė 40–52 proc., o keturiose⁴⁸ – nuo 16 iki 36 proc. (8 pav.).

8 pav. Duomenys apie Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos trūkumą pagal apskričių teritorijas 2019 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenis

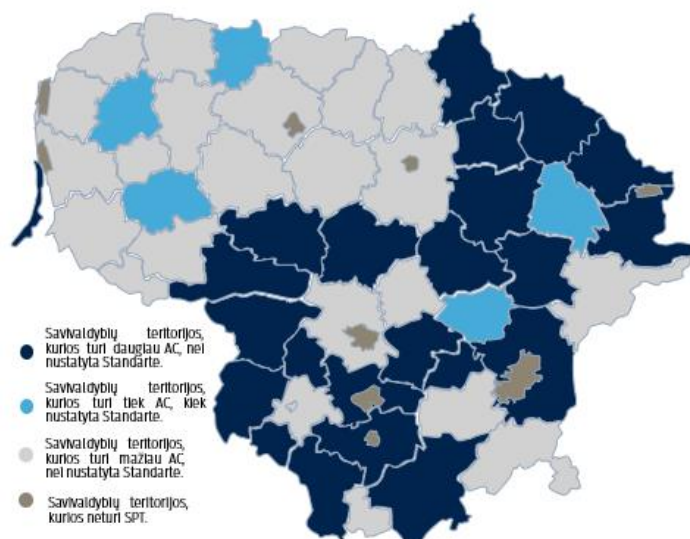
28. SPT turimų automobilių cisternų skaičius 2017–2019 m. sumažėjo 21 proc. 2019 m. beveik pusės (23 iš 51) SPT⁴⁹ aprūpinimas technika neatitiko standarte nustatytų minimalių reikalavimų – trūko 29 proc. (49 iš 171) automobilių cisternų (9 pav.).

⁴⁷ Panevėžio, Utenos, Klaipėdos, Tauragės, Telšių, Alytaus.

⁴⁸ Kauno, Vilniaus, Marijampolės, Šiaulių.

⁴⁹ Druskininkų, Kauno r., Jonavos r., Klaipėdos r., Kretingos r., Skuodo r., Šilutės r., Marijampolės, Panevėžio r., Kelmės r., Pakruojo r., Radviliškio r., Pagėgių, Tauragės r., Mažeikių r., Rietavo r., Telšių r., Šalčininkų r., Pasvalio r., Šiaulių r., Joniškio r., Švenčionių r., Trakų r.

9 pav. Duomenys apie savivaldybių priešgaisrinių tarnybų aprūpinimą automobalinėmis cisternomis 2019 m.

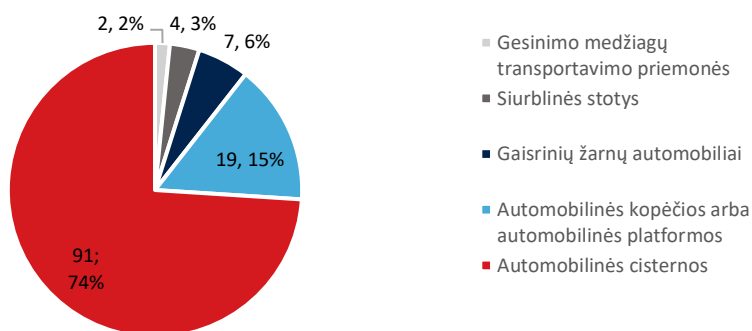

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenis

29. Gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika gali būti saugiai naudojama apie 15 metų⁵⁰. Pagal PAGD ir SPT pateiktus duomenis nustatyta, kad 2020-06-30:

- 42 proc. VPGT turimos šios technikos buvo senesnė nei 15 metų. Iš jos 74 proc. sudarė automobalinės cisternos, kurios yra pagrindinė gaisrų gesinimo technika (10 pav.).

10 pav. Valstybinių priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų technika, kuri 2020-06-30 buvo senesnė nei 15 metų

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenis

- 69 proc. (282 iš 409) SPT automobolinių cisternų buvo net 20 metų ar senesnės.

30. PAGD technikos remontui 2017–2019 metais panaudojo 1,35 mln. Eur. Už šią sumą būtų galima įsigyti apie 7 vidutinės klasės automobilies cisternas. SPT transporto išlaidoms ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidoms panaudojo 1,92 mln. Eur (kasmet daugiau nei 600 tūkst. Eur). Už šią sumą galima būtų įsigyti 9 vidutinės klasės automobilies cisternas.

31. Kai pajėgų aprūpinimas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika neatitinka standarte nustatytų minimalių reikalavimų, o turima technika yra sena (nusidėvėjusi), neužtikrinama, kad būtų tinkamai atliktos pavestos funkcijos (pavyzdys).

⁵⁰ Vidaus reikalų ministerijos 2019 m. atlikta valstybinės, savivaldybėms perduotos priešgaisrinės saugos funkcijos peržiūra.

Atvejo, kai SPT negalėjo suteikti operatyvios pagalbos dėl turimos senos technikos, pavyzdys

2017 m. Vilkaviškio r. SPT 86 proc. (6 iš 7) automobilinės cisternos buvo senesnės nei 20 metų. 2017-04-15 kilo gaisras name Vištyčio miestelyje, Vilkaviškio r. BPC gavo pranešimą, kad name yra žmonių. Viešojoje erdvėje buvo pateikta vaizdinė medžiaga⁵¹, kaip į gaisro vietą Vilkaviškio r. SPT cisterna atstumia vietiniai gyventojai.

32. VPGT ir SPT automobilinėse cisternose turi būti sukomplektuotos, t. y. su gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams atlikti skirta įranga. Pagal nustatytus reikalavimus⁵² vienoje VPGT cisternoje turi būti 106 vnt. skirtingos rūšies įrangos, o SPT – beveik tris kartus mažiau (42 vnt.).
33. Pagal PAGD ir SPT pateiktus duomenis nustatyta, kad 2019 metais:
- 80 proc. VPGT automobilių cisternų trūko 25 proc. (9 164 iš 36 244) įrangos. Daugiausiai (32 proc.) jos trūko Kauno PGV automobilių cisternoms, o mažiausiai (17 proc.) – Panevėžio PGV automobilių cisternoms (6 priedas). Trūko tokios svarbios įrangos kaip kombinuotų gaisrinių švirkštų su pridėdamu antgaliu putoms formuoti, lafetinių švirkštų, nešiojamųjų vandens siurblių su vidaus degimo varikliu ir kt.;
  - 25 proc. SPT automobilių cisternų nebuvo įrangos pagal nustatytus reikalavimus (joms trūko automobilių kopėčių, gesinimo švirkštų ir žarnų, gaisrinių hidrantų, hidraulinės gelbėjimo įrangos, dielektrinių priemonių).
34. Svarbu, kad pajėgos (VPGT ir SPT) būtų ne tik aprūpintos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo įranga, bet ir kad ši įranga būtų tarpusavyje suderinama, kad VPGT ir SPT ugniagesių komandos galėtų kartu atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus. Pavyzdžiui, gesinant gaisrą Alytuje⁵³ šios pajėgos turėjo skirtingų tipų gesinimo žarnas, jas buvo sudėtinga sujungti, skyrėsi jų antgaliai.
35. Trūkstant technikos, PAGD dalį technikos vis dar nuomojasi, nors 2013 metais nustatėme, kad sudarytos automobilių kopėčių nuomos sutartys nėra finansiškai naudingos. Audituojamu laikotarpiu VPGT nuomojosi 25 automobilių cisternas ir 10 automobilių kopėčių. PAGD centralizuoto Vidaus audito skyriaus ataskaitoje nurodyta, kad per visą nuomos sutarties vykdymo laikotarpį už 25 cisternas bus sumokėta 2,83 mln. Eur daugiau nei šios technikos vertė. Skaičiuojama, kad už šią sumą galima įsigyti apie 15 vienetų vidutinės klasės automobilių cisternų.
36. VRM, formuojanti valstybės politiką priešgaisrinės saugos srityje, neturi ilgalaikės priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų aprūpinimo gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika ir įranga strategijos. Valstybės savivaldybėms perduotai priešgaisrinės saugos funkcijai vykdyti SPT reikalingos automobilinės cisternos, tačiau VRM nenustatė, kas ir iš kokių lėšų turi aprūpinti šia technika. Pagal ministerijos patvirtintą metodiką⁵⁴ apskaičiuojamas valstybės biudžeto lėšų poreikis šiai funkcijai vykdyti, tačiau joje nenumatyta galimybė SPT įsigyti ilgalaikį turtą. Šią problemą nustatėme 2019 metais⁵⁵ ir pateikėme rekomendaciją peržiūrėti savivaldybėms pavestų valstybės funkcijų finansavimo metodikas, tarp jų ir minėta metodika. Rekomendacija dar nėra įgyvendinta. Faktiškai SPT

⁵¹ Prieiga per internetą: <https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/907364/po-kraupios-vyro-zuties-pribloskiantis-vaizdas-gelbetoju-automobili-atstume-rankomis>.

⁵² PAGD direktoriaus 2019-01-09 įsakymu Nr. 1-6 patvirtintas Priemonių ir įrangos, skirtos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams atlikti, sąrašas; 2013-08-06 įsakymu Nr. 1-204 patvirtintas Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesių komandų veiklai reikalingos minimalios technikos ir įrangos sąrašas.

⁵³ Gaisras UAB „Ekologistika“ kilęs 2019-10-16.

⁵⁴ Vidaus reikalų ministro 2006-06-09 įsakymu Nr. 1V-218 patvirtinta Valstybinės (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodika.

⁵⁵ 2019-04-09 valstybinio audito ataskaita Nr. VA-1 „Ar savivaldybių vykdomų funkcijų sistema sudaro sąlygas joms veikti efektyviai“, 34 psl.

automobilinėmis cisternomis aprūpina savivaldybės ir PAGD. Audituojamu laikotarpiu savivaldybės joms perdavė 65 (už 924 tūkst. Eur), PAGD – 12 automobilių cisternų, kurių vidutinis amžius siekė 30 metų.

37. Siekiant kompleksiskai spręsti pajėgų aprūpinimo gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika bei įranga klausimą reikėtų, įvertinus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos bei įrangos poreikį, parengti ilgalaikę pajėgų aprūpinimo technika ir įranga strategiją, numatyti jos įgyvendinimo lėšų šaltinius.

1.4. Ne visi ugniagesiai aprūpinti tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis

38. Gaisrų gesinimas priskirtas prie pavojingų darbų, todėl visi ugniagesiai, vykstantys gesinti gaisrų ir likviduojantys jų padarinius, turi būti aprūpinti asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Teisės aktai⁵⁶ skirtingai nustato, kokiomis priemonėmis turi būti aprūpinti VPGT ir SPT ugniagesiai bei savanoriai ugniagesiai (11 pav.).

11 pav. Ugniagesių asmeninės apsaugos priemonės (AAP)

VPGT ugniagesių AAP:	SPT ugniagesių AAP:	Savanorių ugniagesių AAP:
<ul style="list-style-type: none"> • ugniagesio striukė; • ugniagesio puskombi-nezonis; • ugniagesio pošalmis; • ugniagesio šalmas; • ugniagesio batai; • ugniagesio pirštinės; • ugniagesio pirštinės gelbėjimo darbams; • kvėpavimo organų apsaugos apratas. 	<ul style="list-style-type: none"> • apsauginė ugniagesio apranga (striukė ir puskombinezonis); • apsauginis ugniagesio šalmas; • apsauginis ugniagesio pošalmis; • apsauginės pirštinės; • apsauginė ugniagesio avalynė. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nenustatyta, kas sudaro savanorių ugniagesių asmenines apsaugos priemones.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

39. VPGT ugniagesių specialiosios (darbinės) uniformos dalims⁵⁷ nustatyti rekomenduojami dėvėjimo terminai⁵⁸ (2 lentelė), bet nėra kriterijų, pagal kuriuos turėtų būti įvertintas šios uniformos dalių tinkamumas dėvėti pasibaigus rekomenduojamam dėvėjimo terminui.

2 lentelė. Valstybinių priešgaisrinių gelbėjimo tarnybų ugniagesių specialiosios (darbinės) uniformos dalims nustatyti rekomenduojami dėvėjimo terminai metais

ugniagesio kostiumas (striukė ir puskombinezonis)	5
ugniagesio pošalmis	1
ugniagesio šalmas	10
ugniagesio batai	3
ugniagesio pirštinės	1

⁵⁶ VPGT pasirengimo (parengties) gesinti gaisrus ir atlikti kitus gelbėjimo darbus užtikrinimo nuostatai, 16 ir 17 p.; vidaus reikalų ministro 2015-08-06 įsakymu Nr. 1V-601 patvirtintos Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų darbuotojų (ugniagesių) aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir asmeninių apsaugos priemonių priežiūros rekomendacijos, 1 p.; PAGD direktoriaus 2015-12-23 įsakymu Nr. 1-390 patvirtintas Tipinės savanorių ugniagesių veiklos atlikimo ir savanorių ugniagesių veiklos organizatoriaus funkcijų vykdymo tvarkos aprašas, 6.6 p.

⁵⁷ Ugniagesio kostiumas (striukė ir puskombinezonis); ugniagesio pošalmis; ugniagesio šalmas; ugniagesio batai; ugniagesio pirštinės; ugniagesio pirštinės gelbėjimo darbams.

⁵⁸ PAGD direktoriaus 2018-05-18 įsakymu Nr. 1-177 patvirtintos VPGT pareigūnų tarnybinės uniformos apskaitos ir finansinių normų nustatymo taisyklės, 2 priedas.

ugniagesio kostiumas (striukė ir puskombinezonis)	5
ugniagesio pirštinės gelbėjimo darbams	1

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento įsakymą

40. SPT ugniagesių specialiosios aprangos dalių⁵⁹, skirtingai nei VPGT ugniagesių, dėvėjimo terminai nenustatyti. SPT ugniagesiams 10 ir daugiau metų dėvint tas pačias jos dalis, gali būti neužtikrinama apsauga gaisro metu nuo veiksmų, galinčių sutrikdyti ugniagesių sveikatą, ir nesudaromos sąlygos efektyviai atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbų (pavyzdys).

Tų pačių specialiosios (darbinės) aprangos dalių ilgiau nei 10 metų dėvėjimo pavyzdys

Trakų r. SPT 2020 m. I pusm. dirbo 45 ugniagesiai. Visi jie buvo aprūpinti specialiosios aprangos dalimis pagal VRM nustatytus reikalavimus, tačiau jų naudojamas apsauginės ugniagesio aprangos komplektas buvo pirktas ir išduotas prieš 10 m. ir yra visiškai nusidėvėjęs. VPGT ugniagesio kostiumui nustatytas 5 metų rekomenduojamas dėvėjimo terminas.

41. PAGD duomenimis, 2019 m. VPGT reikėjo atnaujinti 5 proc. ugniagesių (136 vnt.) šalmy ir 34 proc. (1 007 poros) ugniagesių pirštinių gelbėjimo darbams. 2020 m. pradžioje pirkto tik pirštinės, šalmy poreikis 2020-06-01 išaugo iki 944 vnt.
42. Ugniagesiams dvejus metus nebuvo atnaujinti šalmai, nes PAGD 2019–2020 m. netinkamai organizavo viešuosius pirkimus⁶⁰. Dėl netinkamai parengtų techninių specifikacijų, netinkamos pirkimo objekto vertės, jie buvo nutraukti.
43. PAGD, kuriam pavesta⁶¹ vykdyti SPT ugniagesių aprūpinimo specialiąja apranga priežiūrą, nevaldo duomenų, ar jų aprūpinimas šia apranga atitinka nustatytus reikalavimus. Apklausėme visas SPT ir nustatėme, kad 2019 m. penktadalio (10 iš 51) SPT ne visi ugniagesiai turėjo atnaujintas šios aprangos dalis; 44 proc. (222 iš 509) šių SPT ugniagesių reikėjo atnaujinti nusidėvėjusias dalis (7 priedas).
44. SPT įsigyja specialiąją aprangą skirtingomis kainomis iš skirtingų tiekėjų, nes neužtikrinama, kad visos SPT būtų centralizuotai aprūpintos šia apranga (8 priedas).
45. Būtina asmeninių apsaugos priemonių dalis – kvėpavimo organų apsaugos aparatai. Tai – autonominis suslėgto oro atsargą turintis aparatas, kuriuo ugniagesių kvėpavimo organai apsaugomi nuo įvairios koncentracijos kenksmingųjų medžiagų⁶².
46. Pagal vidaus reikalų ministro nustatytus reikalavimus SPT ugniagesiai, skirtingai nei VPGT ugniagesiai, iki 2020 m. pabaigos neprivalėjo būti aprūpinti KOAA⁶³. Pagal SPT pateiktus duomenis, 2020 m. I pusm. daugiau nei pusė (27 iš 51) jų neturėjo KOAA, taigi neužtikrinama ugniagesių apsauga nuo rizikos veiksmų, galinčių pakenkti jų sveikatai, nesudaromos prielaidos efektyviai gesinti gaisrus. 20 SPT (iš 27, kurios neturėjo KOAA), arba 74 proc., nurodė, kad audituojamu

⁵⁹ Apsauginė ugniagesio apranga (striukė ir puskombinezonis); apsauginis ugniagesio šalmas; apsauginis ugniagesio pošalmis; apsauginės pirštinės; apsauginė ugniagesio avalynė.

⁶⁰ Pirkimas Nr. 422107 „Ugniagesių šalmai“ paskelbtas 2019-02-20, atviro konkurso pirkimo būdu vykdomas CVPI, pirkimo objektas suskaidytas į dvi dalis, pirkimo paraiška 2019-01-21. Pirkimas Nr. 445660 „Ugniagesių šalmai“ paskelbtas 2019-07-20, atviro konkurso pirkimo būdu vykdomas CVPI, pirkimo paraiška 2019-07-03. Pirkimas „Ugniagesių šalmai“, paraiška 2019-11-12. Pirkimas Nr. 513558 „Ugniagesių šalmai“ paskelbtas 2020-10-02, vykdomas atviro konkurso pirkimo būdu.

⁶¹ Vidaus reikalų ministro 2015-08-06 įsakymas Nr. 1V-601, 2 p.

⁶² PAGD direktoriaus 2015-02-27 įsakymu Nr. 1-72 patvirtintas Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų kvėpavimo organų apsaugos aparatų ir jų papildomos įrangos naudojimo tvarkos aprašas, 8 p.

⁶³ Vidaus reikalų ministro 2015-08-06 įsakymu Nr. 1V-601 patvirtintos Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų darbuotojų (ugniagesių) aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir asmeninių apsaugos priemonių priežiūros rekomendacijos.

laikotarpiu ugniagesiai atliko gaisrų gesinimo bei pirminius žmonių ir turto gelbėjimo darbus, kuriems atlikti buvo reikalingi KOAA, bet jų neturėjo.

47. Kai ne visi ugniagesiai aprūpinami KOAA, neužtikrinama pakankama apsauga nuo veiksmų, galinčių pakenkti jų sveikatai. Atlikus 40 ugniagesių⁶⁴, 2019 m. pabaigoje dalyvavusių gesinant gaisrą Alytuje, sveikatos tyrimus nustatyta, kad jų kraujyje yra pavojingi sunkiųjų metalų (aliuminio, chromo ir arseno) kiekiai.
48. Audito metu (2020 m. pabaigoje) vidaus reikalų ministras pakeitė Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų darbuotojų (ugniagesių) aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir asmeninių apsaugos priemonių priežiūros rekomendacijas, kuriose SPT savininkui (steigėjui) rekomenduota visus SPT ugniagesius, gesinančius gaisrus ir atliekančius pirminius žmonių bei turto gelbėjimo darbus, aprūpinti ir KOAA⁶⁵, tačiau nenumatyta, iš kokių finansavimų šaltinių jų turėtų būti įsigyjama.
49. Sukūrus bendrą ugniagesių aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis sistemą, būtų sudarytos prielaidos, įvertinus poreikį, visus juos aprūpinti vienodo apsaugos lygio būtinomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir užtikrinti apsaugą nuo veiksmų, galinčių sutrikdyti sveikatą, bei sudarytos galimybės tinkamai atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus.

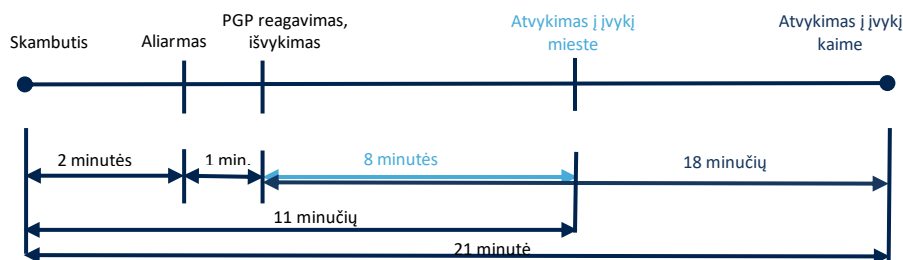
⁶⁴ PAGD pateikti duomenis apie ministerijos medicinos centro atliktus ugniagesių sveikatos patikrinimus.

⁶⁵ Patvirtint vidaus reikalų ministro 2015-08-06 įsakymu Nr. 1V-601 (2020-11-23 įsakymo Nr. 1V-1203 redakcija), 3 p.

2. AR UŽTIKRINAMAS TINKAMAS REAGAVIMAS Į PRANEŠIMUS APIE GAISRUS

50. Bendrojo pagalbos centro ir priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų reagavimo į pranešimus apie gaisrus laiką reglamentuoja standartas⁶⁶. Vadovaujantis juo, pajėgos į įvykio vietą (gaisravietę), esančią miesto gyvenamosiose vietovėse, turėtų atvykti neviršydamos 11 min. nuo asmens skambučio BPC, o kaimo gyvenamosiose vietovėse – neviršydamos 21 min. (12 pav.) reagavimo į pranešimą laiko.

12 pav. Reagavimo į pranešimus apie gaisrus laikas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartą

51. Laikėme, kad užtikrinamas operatyvus ir tinkamas pajėgų reagavimas į pranešimus apie gaisrus, kai:
- Į visus pranešimus apie gaisrus BPC reaguoja ne vėliau nei per nustatytą laiką⁶⁷;
  - pirmosios pajėgos atvyksta į gaisravietę ne vėliau nei per nustatytą laiką⁶⁸.

2.1. Bendrasis pagalbos centras ne visada užtikrina operatyvų reagavimą į pranešimus apie gaisrą

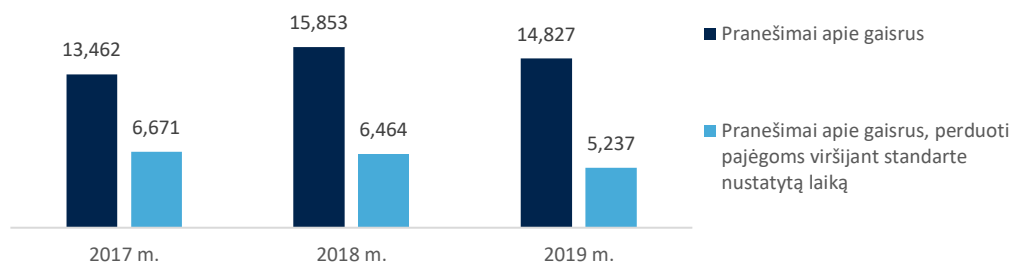
52. BPC pagalbos prašymus apie gaisrą turi priimti neviršydamas 1 min. ir neviršydamas 1 min. juos perduoti priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms, kurios į pranešimą apie pagalbos poreikį reaguoja pirmosios⁶⁹. Taigi BPC pagalbos prašymus turi priimti ir perduoti pajėgoms neviršydamas nustatyto maksimalaus laiko (2 min.).
53. BPC kasmet vidutiniškai registravo apie 15 tūkst. pranešimų apie gaisrus. 2019 m., palyginti su 2017 m., pranešimų apie gaisrus, kuriuos BPC priėmė ir perdavė pajėgoms neviršydamas 2 min., dalis padidėjo 15 proc. punktų (nuo 50 iki 65 proc.). Tačiau 2019 m. vis dar daugiau nei 5 tūkst. (35 proc.) pranešimų BPC priėmė ir perdavė pajėgoms viršydamas standarte (13 pav.) nurodytą maksimalų laiką.

⁶⁶ Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354 patvirtintas Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas, 4 p.

⁶⁷ Ten pat, 4.2 ir 4.3 p.

⁶⁸ Ten pat 4.4, 5 ir 6 p.

⁶⁹ Ten pat, 4.2 ir 4.3 p.

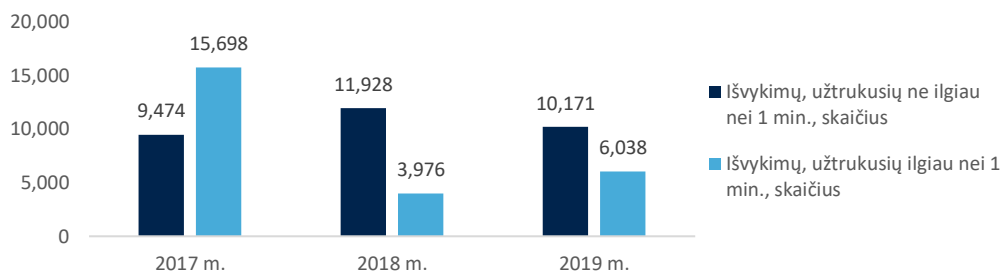
13 pav. Bendrojo pagalbos centro registruoti pranešimai apie gaisrus, vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Bendrojo pagalbos centro duomenis

54. Išanalizavę atsitiktinės atrankos būdu pasirinktas 203 gaisrų įvykių ataskaitas nustatėme, kad 17 proc. pranešimų buvo perduoti pajėgoms vidutiniškai per 4 min. – per du kartus ilgesnį nei standarte nustatytas maksimalus laikas. Ilgiausiai informacijos apie pagalbos poreikį priėmimas ir perdavimas pajėgoms užtruko beveik 17 min.
55. BPC pateiktais duomenimis, viena iš priežasčių, trukdančių visada operatyviai reaguoti į pagalbos prašymus – nemoderni, automatinės adresų paieškos funkcijos neturinti informacinė sistema. Taigi, siekiant didinti BPC pagalbos prašymų perdavimo priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms operatyvumą, būtina tobulinti jo informacinę sistemą.

2.2. Ugniagesių komandos ne visada operatyviai atvyksta į gaisravietę

56. Laikas nuo BPC pranešimo apie pagalbos poreikį pajėgoms, kurios į pranešimą reaguoja pirmosios, perdavimo pabaigos iki jų išvykimo į įvykio vietą turi būti ne ilgesnis kaip viena minutė⁷⁰.
57. Nustatėme, kad 2019 m., palyginti su 2017 m., 25 proc. (2017 m. – 62 proc., 2019 m. – 37 proc.) sumažėjo dalis atvejų, kai pajėgos išvyko į įvykio vietą viršydamos standarte nustatytą maksimalų laiką (t. y. neviršydamos 1 min.). Tačiau 2019 m. tokių atvejų buvo vis dar daugiau nei 6 tūkst. (14 pav.). Kokios pajėgos (VPGT ar SPT) išvyko iš savo dislokacijos vietos viršydamos standarte nustatytą maksimalų laiką ir kiek minėtais atvejais jis buvo viršytas, PAGD susistemintų duomenų neturi.

14 pav. Pajėgų, kurios į pagalbos prašymą reagavo pirmosios, išvykimai į įvykio vietą vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Bendrojo pagalbos centro duomenis

58. Išanalizavę atsitiktinės atrankos būdu pasirinktas 203 gaisrų įvykių ataskaitas nustatėme, kad 61 proc. (123) atvejų pajėgos (dažniausiai SPT komandos) į įvykio vietą išvyko vidutiniškai per du kartus

⁷⁰ Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas, 4.4 p.

ilgesnį nei standarte nustatytas maksimalus laiką – per 2 min. Ilgiausiai išvykti į įvykio vietą buvo užtrukta 14 min (15 pav.).

15 pav. Duomenys apie pirmųjų pajėgų išvykimą į įvykio vietą

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Bendrojo pagalbos centro duomenis

59. BPC, Vilniaus ir Šiaulių APGV pateiktais duomenimis, pagrindinės priežastys, trukdančios pajėgoms operatyviai išvykti į įvykio vietą: apie trečdalis SPT komandų neatitinka Minimalių budinčios pamainos sudėties reikalavimų, nes, SPT komandoje esant vienam ugniagesiui, ilgiau užtrunka pasirengimas išvykti į įvykio vietą, ir senas automobilinių cisternų parkas.
60. Pagrindinis priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų uždavinys vykstant į įvykio vietą – saugiu optimaliu maršrutu atvykti per kuo trumpesnj laiką⁷¹. Vadovaujantis standartu, pajėgos turi būti išdėstytos taip, kad per metus ne mažiau kaip 80 proc. visų pirmųjų pajėgų atvykimo į įvykio vietą miesto gyvenamosiose vietovėse laikas būtų ne ilgesnis kaip 8 min., o kaimo gyvenamosiose vietovėse – ne ilgesnis kaip 18 min.⁷² Tokie reikalavimai palieka galimybę į net 20 proc. atvejų (daugiau nei 2 tūkst. gaisrų per metus) atvykti per ilgesnį negu nustatytas maksimalus laiką.
61. Pagal PAGD pateiktus duomenis apie pirmųjų pajėgų atvykimo į įvykio vietą laiką visose apskrityse 2017–2019 m., nustatėme, kad:
- trijose (iš 10) apskrityse (Vilniaus, Kauno ir Šiaulių) kasmet nebuvo užtikrinta, kad pajėgos į 80 proc. gaisro įvykių, esančių miesto gyvenamosiose vietovėse, atvyktų per laiką ne ilgesnį nei 8 minutės. Šiose apskrityse pirmųjų pajėgų atvykimo į įvykio vietą laiko rodiklis kasmet prastėja (3 lentelė);
  - Vilniaus apskrityje kasmet nebuvo užtikrinta, kad pajėgos į 80 proc. gaisro įvykių, esančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, atvyktų per laiką ne ilgesnį nei 18 minučių (3 lentelė).

3 lentelė. Duomenys apie pirmųjų pajėgų atvykimą į įvykio vietą

	Mieste			Kaime		
	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
	Atvykimas ≤ 8 min.			Atvykimas ≤ 18 min.		
Vilniaus	71 proc.	70 proc.	67 proc.	78 proc.	79 proc.	77 proc.
Kauno	78 proc.	75 proc.	73 proc.			
Šiaulių	71 proc.	72 proc.	69 proc.			

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pateiktą informaciją

⁷¹ PAGD direktoriaus 2013-11-18 įsakymu Nr. 1-280 patvirtinti Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų atliekamų gaisrų gesinimo ir kitų gelbėjimo darbų organizavimo nuostatai, 37 p.

⁷² Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas, 5 ir 6 p.

62. Kokios pajėgos (VPGT ar SPT) ir kiek viršijo standarte nustatytą pirmųjų pajėgų atvykimo į įvykio vietą laiką, PAGD susistemintų duomenų neturi. Išanalizavę atsitiktinės atrankos būdu pasirinktas 203 gaisrų įvykių ataskaitas, nustatėme, kad 18 proc. atvejų pirmosios pajėgos į įvykio vietą atvyko viršydamos standarte nustatytą maksimalų laiką. Atvykimo į įvykio vietą laikas vidutiniškai buvo 3 min. ilgesnis miesto gyvenamosiose vietovėse ir 8 min. – kaimo gyvenamosiose vietovėse. Ilgiausias pirmųjų pajėgų atvykimo į įvykio vietą laikas miesto gyvenamosiose vietovėse buvo 23 min. (tris kartus ilgesnis negu nustato standartas), o kaimo gyvenamosiose vietovėse – 51 min. (tris kartus ilgesnis negu nustato standartas).
63. Pagrindinės priežastys, lemiančios ilgesnį nei standarte nustatytą pajėgų atvykimo į įvykio vietą laiką, yra netinkamas pajėgų išdėstymas ir senas automobilių cisternų parkas.
64. Išanalizavę ugniagesių komandų išdėstymą LR teritorijoje⁷³, nustatėme, kad yra teritorijų, gyvenviečių, į kurias nei vienos PGP per standarte numatytą laiką negali nuvykti į įvykio vietą:
- peržiūrėjus visus 103 miestus, nustatyta, kad į 4 proc. miestų (4⁷⁴ iš 103) nei vienos PGP per 8 min. negali nuvykti į įvykio vietą;
  - peržiūrėjus visus 27 miestelius⁷⁵ Vilniaus apskrityje ir 32 miestelius⁷⁶ Šiaulių apskrityje, nustatyta, kad į 9 proc. (5⁷⁷ iš 59) miestelių nei vienos PGP per 18 min. negali nuvykti į įvykio vietą.
65. Standartas numato, kad vienas iš pajėgų, reikalingų reaguoti į pagalbos prašymus ir įvykiams likviduoti, skaičiaus nustatymo principų, yra tradicinio ir (arba) istorinio išsidėstymo principas⁷⁸. Auditorių vertinimu, šis principas neskatina inicijuoti ir priimti reikalingus sprendimus dėl ugniagesių komandų dislokavimo vietų pakeitimo, kad būtų reaguojama į dinamiškus pokyčius ir užtikrintas operatyvus pajėgų atvykimas į įvykio vietą.
66. Pagal standartą sistemini duomenys tik apie pirmųjų į įvykį reaguojančių pajėgų išsiuntimo ir atvykimo laiką, nepriklausomai nuo to, ar šios pajėgos galėjo atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, ar tik pirminius, todėl nėra duomenų, per kokį laiką atvyksta pajėgos, kurios yra pasirengusios atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus.
67. Išnagrinėjus BPC įvykių ataskaitas nustatyta atvejų, kai pirmosios pajėgos operatyviai atvyko į įvykio vietą kaimo gyvenamojoje vietovėje, tačiau iš karto negalėjo atlikti visų gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbų, nes neturėjo reikalingų asmeninių apsaugos priemonių (pavyzdžiai).

Atvejų, kai SPT ugniagesių komandos operatyviai atvyko į įvykio vietą, tačiau neturėjo asmeninių apsaugos priemonių, reikalingų atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, pavyzdžiai

- 2020-05-06 16:21 BPC gavo pranešimą, kad Skrebiškių k., Papilio sen., Biržų r. dega ūkinis pastatas, viduje yra gyvūnų. Arčiausiai įvykio vietos buvo dislokuota Biržų r. SPT Papilio ugniagesių komanda. Nors komanda atvyko į įvykio vietą pagal Standarte numatytą laiką, tačiau ugniagesiai neturėjo KOAA. Dėl to negalėjo efektyviai atlikti gelbėjimo darbų uždūmintame pastate. BPC informaciją apie gaisrą taip pat perdavė ir Biržų VPGT. Biržų VPGT ugniagesių komanda į įvykio vietą atvyko 15 min. vėliau nei Biržų r. SPT Papilio ugniagesių komanda (16:47:55) ir tik tuomet buvo pradėti visos apimties gelbėjimo darbai. Gaisro metu sudegė malkinė, namų apyvokos daiktai, šienas.

---

⁷³ Prieiga per internetą: <https://arcg.is/14azDq>.

⁷⁴ Grigiškės, Venta, Subačius, Panemunė

⁷⁵ Prieiga per internetą: https://lt.wikipedia.org/wiki/S%C4%85ra%C5%A1as:Lietuvos_miesteliai.

⁷⁶ Prieiga per internetą: https://lt.wikipedia.org/wiki/S%C4%85ra%C5%A1as:Lietuvos_miesteliai.

⁷⁷ Pabaiskas, Karklėnai, Pašvitinys, Tyruliai, Kužiai.

⁷⁸ Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354 patvirtintas Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas, 10.2 p.

- 2019-10-07 19:08 BPC gavo pranešimą, kad Vandžiogaloje, Kauno r. dega namas. Arčiausiai įvykio vietos buvo Kauno r. SPT Vandžiogalos UK. Nors komanda atvyko į įvykio vietą pagal Standarte numatytą laiką, tačiau ugniagesiai neturėjo KOAA. BPC pasiūstos papildomos pajėgos – Kauno VPGT ugniagesių komanda į įvykio vietą atvyko 17 min. vėliau. Tik tuomet buvo pradėti visos apimties gelbėjimo darbai.

68. Neužtikrinant, kad kiekviename reagavimo į pranešimus apie gaisrus etape būtų laikomasi standarte nustatytų reikalavimų, ilgėja laikas, per kurį pradedami gaisrų gesinimo darbai ir suteikiama pagalba. Kuo ilgiau užtrunka visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus galinčių atlikti pajėgų atvykimas į įvykio vietą (gaisravietę), tuo didesni nuostoliai gaisrų padaryti nuostoliai.
69. Siekiant užtikrinti operatyvesnį priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų reagavimą į visus pranešimus apie gaisrus, būtina priimti sprendimus dėl BPC informacinės sistemos tobulinimo. Pajėgos turi būti išdėstytos taip, kad gavusios pranešimus apie gaisrus, jos visada operatyviai atvyktų į gaisravietę, ir iš karto galėtų atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus.

3. AR VEIKSMINGAI VALDOMA GAISRŲ KILIMO RIZIKA

70. Lietuvoje audituojamu laikotarpiu:

- kilo 41,6 tūkst. gaisrų. Lietuvoje vienam tūkstančiui gyventojų tenka 2,5 karto daugiau gaisrų negu vidutiniškai pasaulyje (Lietuvoje 2018 m. buvo 4,2 gaisrai, o vidutiniškai pasaulyje – 1,7 gaisrai)⁷⁹. 2017-2019 m. 10 procentinių punktų padidėjo miesteliuose ir kaimo vietovėse kilusių gaisrų dalis (2017 m. – 45 proc. 2019 m. – 55 proc.);
- gaisruose žuvo 354 asmenys. Lietuvoje 100 tūkst. gyventojų tenka 2,6 karto daugiau gaisruose žuvusių asmenų negu vidutiniškai pasaulyje (Lietuvoje 2018 m. buvo 2,9 žuvusio asmens, o vidutiniškai pasaulyje – 1,1 žuvusio asmens)⁸⁰. 2017-2019 m. 22 procentiniais punktais (2017 m. – 50 proc.; 2019 m. – 72 proc.) padidėjo miesteliuose ir kaimo vietovėse kilusiuose gaisruose žuvusių asmenų dalis;
- buvo sunaikinta ir sugadinta daugiau nei 200 tūkst. kv. m gyvenamojo ir negyvenamojo ploto.

71. Siekiant veiksmingai valdyti gaisrų kilimo riziką, turi būti užtikrinta veiksminga gaisrų prevencija. Laikėme, kad gaisrų prevencija yra veiksminga, kai:

- objektų atitikties priešgaisrinės saugos reikalavimams kontrolė yra rezultatyvi:
  - 100 proc. statinių yra priskirti tinkamai objektų grupei⁸¹;
  - 100 proc. tikrintinų objektų (I–III grupės) patikrinti nustatytu periodiškumu⁸²;
  - 100 proc. nustatytų priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų pašalinti valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnų nustatytais terminais⁸³;
- sukurta veiksminga gaisrų prevencijos valdymo sistema:
  - nustatytos institucijų funkcijos gaisrų prevencijos srityje⁸⁴;
  - 100 proc. gaisrų prevencijos priemonių suplanuotos, įvertinus įvykdytų gaisrų prevencijos priemonių poveikį⁸⁵;
  - 100 proc. institucijų pasirengusios saugiam žmonių evakavimui gaisro atveju⁸⁶.

⁷⁹ Prieiga per internetą: https://www.ctif.org/sites/default/files/news_files/2020-06/CTIF_Report25.pdf.

⁸⁰ Ten pat.

⁸¹ Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus 2010-02-22 įsakymu Nr. 1-63 patvirtintas Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas, 3 p.

⁸² Ten pat, 5 p.

⁸³ Ten pat, 23 p.

⁸⁴ Teisėkūros pagrindų įstatymas, 3 str. 2 d. 6 p.

⁸⁵ Seimo 2012-05-15 nutarimu Nr. XI-2015 patvirtinta Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 7.8.1 p.

⁸⁶ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 13 str. 1 d. 2 p.

3.1. Nepakankamai rezultatyvi objektų atitikties priešgaisrinės saugos reikalavimams kontrolė

72. Įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovai (objektų valdytojai) privalo užtikrinti priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų vykdymą objektuose⁸⁷ ir nustatyti priešgaisrinį režimą juose, aprūpinti objektus reikiamomis gaisro gesinimo priemonėmis, užtikrinti, kad būtų įrengta gaisrinė technika, automatikos įrenginiai, gaisrų gesinimo priemonės būtų techniškai tvarkingos ir veiktų⁸⁸.
73. Kaip objektų valdytojai užtikrina priešgaisrinės saugos reikalavimų įgyvendinimą objektuose, pavesta kontroliuoti PAGD. Departamento valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnai atlieka priešgaisrinius techninius patikrinimus, kurių tikslas – nustatyti, kaip laikomasi teisės aktų, nustatančių eksploatuojamų objektų priešgaisrinės saugos reikalavimus ir kitus veiksnius, turinčius įtakos žmonių ir turto priešgaisrinei saugai⁸⁹.

Ne visi tikrintini objektai patikrinami nustatytu periodiškumu

74. Vadovaujantis Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašu, visi tikrinami objektai skirstomi į keturias grupes (I, II, III, IV). Statinius objektų grupėms priskiria PAGD VPP pareigūnai pagal jų naudojimo paskirtį ir kitus kriterijus (pvz., apgyvendinimo vietų skaičių, plotą), kurie yra nustatyti PAGD direktoriaus įsakymu⁹⁰. Statiniai, priskirti I grupės objektams, yra rizikingiausi. I–III grupės objektuose (tikrintini objektai) nustatytu periodiškumu atliekami planiniai ir neplaniniai patikrinimai, o IV grupės objektuose – tik neplaniniai.
75. PAGD duomenis apie statinius ir jų priskyrimą grupei kaupia Valstybinės priešgaisrinės priežiūros veiklos administravimo informacinėje sistemoje (VPPVAIS). Jos duomenimis, 2019-12-31 buvo 29 tūkst. objektų, iš jų 27 tūkst. sudarė tikrintini objektai.
76. Svarbu užtikrinti, kad į VPPVAIS būtų suvesti tikslūs duomenys apie visus statinius ir jie būtų priskirti tinkamai tikrintinų objektų grupei, nes nuo to priklauso, ar bus atliekami jų patikrinimai ir ar jie bus atlikti nustatytu periodiškumu. Tačiau nėra sukurto mechanizmo, kas ir kaip turėtų informuoti PAGD apie seniau pastatytuose ir pripažintuose tinkamais naudoti objektuose pradedamas ūkines veiklas, kurios iš esmės keičia objektų paskirtį, o VPPVAIS neturi sąsajų su reikalingais registrais ir informacinėmis sistemomis (Nekilnojamo turto kadastru ir registru, Juridinių asmenų registru, *Infostatyba*).
77. Nesant sukurto objektų įtraukimo į tikrintinų objektų sąrašą mechanizmo, ne visada identifikuojami tikrintini objektai, todėl neatliekami tokių objektų planiniai patikrinimai ir juose didėja gaisrų rizika (pavyzdys).

⁸⁷ Priešgaisrinė saugos įstatymo 2 str. 7 d. nustato, kad objektas – nekilnojamieji ir kilnojamieji daiktai, kuriems yra nustatyti priešgaisrinės saugos reikalavimai.

⁸⁸ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 11 str.

⁸⁹ Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas, 1 p.

⁹⁰ Ten pat, 1 priedas „Objektų grupavimo kriterijai pagal naudojimo paskirtį“.

Atvejo, kai nebuvo identifikuotas tikrintinas objektas ir jame kilo gaisras, pavyzdys

Vidaus reikalų ministro sudarytos darbo grupės parengtoje išvadoje⁹¹ konstatuota, kad UAB „Ekologistika“ valdomi gamybiniai ir sandėliavimo objektai, esantys Pramonės g. 1, Alytuje, nebuvo įtraukti į VPPVAIS ir nebuvo kontroliuojama jų atitiktis priešgaisrinės saugos reikalavimams. Šiuose objektuose 2019-10-16 kilo gaisras.

78. Iš VPPVAIS atsitiktinės atrankos būdu pasirinkę 102 tikrintinus objektus ir išanalizavę duomenis apie jų paskirtį, plotą ir palyginę su kriterijais, kuriais vadovaujantis objektai turi būti priskirti tam tikrai objektų grupei, nustatėme, kad 6 proc. jų buvo priskirti netinkamai (mažesnės rizikos) objektų grupei (4 lentelė).

4 lentelė. Objektai priskirti netinkamai objektų grupei

Objektas	Objektų grupė, kuriai PAGD priskyrė objektą	Objektų grupė, kuriai turėjo būti priskirtas objektas
AB „Vilniaus degtinė“ Obelių spirito varykla	II grupė	I grupė
AB „Birštono mineraliniai vandenys“	II grupė	I grupė
A. Adamonienės gyvulininkystės ūkis	II grupė	I grupė
UAB „Pelletlink“	II grupė	I grupė
UAB „Ekonovus“	III grupė	II grupė
Antano Kulbačiausko ūkis	III grupė	I grupė

Šaltinis – Valstybės kontrolė

79. PAGD nėra numatytas kontrolės mechanizmas, užtikrinantis, kad objektai visada būtų priskirti tinkamai objektų grupei, o juos priskyrus netinkamai grupei, neužtikrinama laiku atliekama rizikingo objekto kontrolė.
80. Objektų priešgaisriniai techniniai patikrinimai turi būti atlikti nustatytu periodiškumu⁹². Metinius patikrinimų planus automatizuotai sudaro VPPVAIS. Siekiant, kad nustatytu periodiškumu būtų patikrinti objektai, svarbu, jog būtų įgyvendinti patikrinimų planai. Tačiau kasmet (2017–2019 m.) buvo neatlikta nuo 2 iki 17 proc. suplanuotų patikrinimų (2017 m. – 6 proc. (472); 2018 m. – 17 proc. (1216); 2019 m. – 2 proc. (159)). Neatlikus dalies suplanuotų patikrinimų, neužtikrinama, kad visi objektai būtų patikrinti nustatytu periodiškumu. Išanalizavę pasirinktų 102 objektų patikrinimo dokumentus, nustatėme, kad iš jų 20 proc. objektų patikrinimai nebuvo atlikti nustatytu periodiškumu. Šių objektų patikrinimai buvo atlikti vidutiniškai 11 mėn. vėliau negu turėjo būti atlikti (trumpiausiai buvo vėluojama atlikti patikrinimą 1 mėn., o ilgiausiai – 3 metus).
81. Neužtikrinant objektų kontrolės nustatytu periodiškumu, laiku neįsitikinama, ar objektų valdytojai laikosi priešgaisrinės saugos reikalavimų, todėl objektuose nepakankamai valdoma gaisrų kilimo rizika (pavyzdys).

Pavyzdys, kai nebuvo užtikrinta objekto kontrolė nustatytu periodiškumu

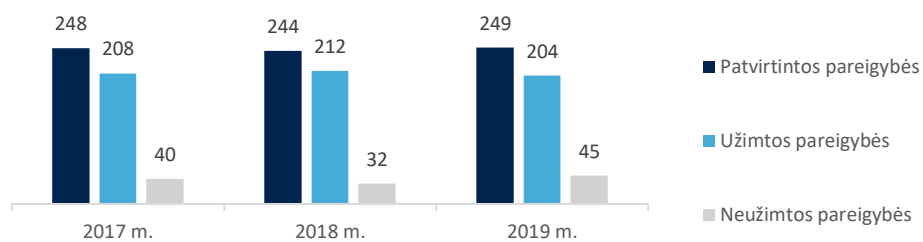
⁹¹ Vidaus reikalų ministro 2019-10-31 įsakymu Nr. 1V-897 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarytos darbo grupės parengtų išvadų 2 p.

⁹² I grupės objektų priešgaisriniai techniniai patikrinimai turi būti atliekami ne rečiau kaip kartą per metus; II grupės objektų – ne rečiau kaip kartą per 2 metus; III grupės objektų – ne rečiau kaip kartą per 3 metus. Jeigu planinio priešgaisrinio techninio patikrinimo metu nenustatoma eksploatuojamų objektų priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų, kitas šių objektų patikrinimas turi būti atliekamas šiuo periodiškumu: I grupės objektų – kartą per 3 metus, II grupės objektų – kartą per 4 metus, III grupės objektų – kartą per 5 metus.

PAGD Vilniaus apskrities PGV VPP pareigūnui 2017-12-15 patikrinus Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešąją biblioteką (I grupės objektas), buvo nustatyti priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimai, todėl kitas šio objekto patikrinimas turėjo būti atliktas ne vėliau nei po 1 metų. Tačiau jis buvo atliktas praėjus 1,5 metų. Patikrinimo metu nustatyta, kad nebuvo pašalinti ankstesnio patikrinimo metu nustatyti pažeidimai: įstaigos teritorijoje nepažymėta žmonių susirinkimo vieta jiems evakuojantis iš pastato gaisro kilimo pavojaus atveju; darbuotojų gaisrinės saugos mokymas atliekamas rečiau kaip kartą per trejus metus; ne ant visų evakuacijos keliuose esančių durų įrengti evakuacijos kryptį nurodantys ženklai, neužtikrintas jų geras matomumas iš bet kurio patalpos (evakuacijos kelio) taško; ne visi evakuacijos išėjimai į lauką parengti žmonėms evakuoti bet kuriuo paros metu ir kt.

82. PAGD paaiškinimu, objektų patikrinimai ne visada atliekami laikantis nustatyto periodiškumo, nes jiems trūksta žmogiškųjų išteklių. Pagal PAGD duomenis nustatyta, kad 2019 m. pabaigoje buvo neužimta beveik penktadalis pareigybių, kurių paskirtis atlikti patikrinimus (16 pav.).

16 pav. Duomenys apie valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnus vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenis

83. Nesant pakankamai žmogiškųjų išteklių, PAGD turėtų skatinti, kad patys objektų valdytojai deklaruotų objektų atitiktį priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams, nes tai leistų skirti daugiau dėmesio rizikingiausių objektų kontrolei. Tačiau nustatyta deklaravimo tvarka nesumažina patikrinimų poreikio, nes PAGD turi atlikti visose gautose deklaracijose nurodytos informacijos atitikties faktinėms aplinkybėms patikrinimą⁹³. Objektų valdytojų pateiktų deklaracijų skaičius 2017 – 2019 metais mažėjo (2017 m. – 33, 2018 m. – 24, 2019 m. – 11) ir tik 2020 m. jų skaičius padidėjo, kai PAGD objektų valdytojams pasiūlė aktyviau deklaruoti objektų atitiktį priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams (2020 m. iki gruodžio 7 d. PAGD gavo 93 deklaracijas).

Neužtikrinama, kad operatyviai būtų pašalinti visi nustatyti pažeidimai tikrintuose objektuose

84. Priešgaisrinio techninio patikrinimo metu nustačius priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų tikrintuose objektuose, VPP pareigūnai turi informuoti objektų savininkus apie nustatytus pažeidimus ir nurodyti terminus, per kuriuos objektų valdytojai turi pašalinti pažeidimus⁹⁴.
85. Tikrintuose objektuose kasmet kyla apie 200 gaisrų. Siekiant veiksmingai valdyti gaisrų kilimo riziką, svarbu, kad būtų užtikrintas kuo operatyvesnis nustatytų pažeidimų pašalinimas. Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas⁹⁵ numato, kad pažeidimų, nustatytų I, II ir III grupės objektuose, šalinimo terminai negali

⁹³ Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaravimo tvarkos aprašas, 9 p.

⁹⁴ Ten pat, 22 ir 23 p.

⁹⁵ Ten pat, 23 p.

būti ilgesni nei iki kito jų planinio patikrinimo. Visais išanalizuotais atvejais (27 atvejais), kai objektuose buvo nustatyta pažeidimų, VPP pareigūnai objektų valdytojams nustatė maksimalų trūkumų pašalinimo terminą - iki kito patikrinimo, nors nustatyti tokie trūkumai, kurie gali būti pašalinti per trumpesnę laiką ir taip greičiau sumažinta gaisrų kilimo rizika (pavyzdys).

PAGD nustatyto reikalavimo pašalinti pažeidimus iki kito patikrinimo pavyzdys

UAB „MK tekstilė“ 2018-05-04 patikrinimo metu nustatyti pažeidimai: 1. Bendrovės vadovė neišklausiusi priešgaisrinės saugos mokymo programos ir neturi tai patvirtinančio pažymėjimo. 2. Darbuotojų instruktavimui naudojamos pasenusios gaisrinės saugos instrukcijos. 3. Neatlikti aktyviųjų gaisrinės saugos priemonių bandymai. 4. Aktyviųjų gaisrinės saugos priemonių bandymo rezultatai neįforminti raštu. Šiuos pažeidimus bendrovė buvo įpareigota pašalinti iki kito patikrinimo, kuris suplanuotas atlikti po trejų metų (2021-05-30).

86. PAGD duomenimis, tikrintuose objektuose kasmet nustatoma beveik 2 tūkst. priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų. Kiek iš nustatytų pažeidimų buvo pašalinti VPP pareigūnų nustatytais terminais, PAGD susistemintų duomenų neturi. Išanalizavę atsirinktų 102 objektų patikrinimo dokumentus, nustatėme, kad VPP pareigūnai pažeidimus nustatė 27 objektuose. Iš jų 11 proc. objektų VPP pareigūnams atliekant paskesnius patikrinimus buvo nustatyta, kad yra nepašalinti ankstesnio patikrinimo metu nustatyti pažeidimai (pavyzdys).

Nepašalintų priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų pavyzdys

III gr. objekte „Garažų eksploatavimo bendrija Nr. 23“ 2016-02-25 nustatyti teisės aktų, nustatančių eksploatuojamų objektų priešgaisrinę saugą, reikalavimų pažeidimai (neveikia vidaus gaisrinis vandentiekis, šio vandentiekio gaisriniai čiaupai spintelėse be žarnų su švirkštais). 2019-02-20 atlikto patikrinimo buvo nustatyta, kad nepašalinti anksčiau nustatyti pažeidimai dėl netvarkingo vidaus gaisrinio vandentiekio.

87. Tikrinant nustačius priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų, turi būti taikomos įstatymų nustatytos poveikio priemonės – bauda ar draudimas eksploatuoti objektą (išskyrus atvejus, kai nustatomi pažeidimai, atitinkantys nustatytus mažai pavojingos veikos kriterijus)⁹⁶.
88. Administracinių nusižengimų kodekse⁹⁷ nustatyta, kad už priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus arba jų nevykdymą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims gali būti skiriama bauda nuo 30 iki 600 Eur. Pagal PGV pateiktus duomenis, juridinių asmenų vadovams (kitiems atsakingiems asmenims) kasmet paskiriama apie 250 baudų, o jų vidutinis dydis – apie 18 Eur. Dažniausiai skiriama minimali bauda, kuri sumažėja 50 proc., jeigu sumokama nustatytu laiku. Objektų valdytojams skiriamos minimalios baudos neatgraso jų nuo pažeidimų padarymo ir neskatina, kuo operatyviau pašalinti nustatytus pažeidimus. Kai kuriais atvejais pašalinti pažeidimus kainuoja brangiau (pvz., naujo gesintuvo kaina gali siekti ir 50 Eur) negu sumokėti paskirtą baudą.
89. VPP pareigūnai turi teisę uždrausti eksploatuoti objektą, jeigu yra teisės aktų, nustatančių eksploatuojamų objektų priešgaisrinę saugą, reikalavimų pažeidimų, dėl kurių gali kilti gaisras, sprogimas ar neužtikrinama tikrinamame objekte ir aplinkiniuose objektuose esančių žmonių sauga⁹⁸. VPP pareigūnai kasmet uždraudė eksploatuoti tik po du objektus, nes teisės aktuose nėra apibrėžta, kokie pažeidimai laikomi tais, dėl kurių gali kilti gaisras, sprogimas ar neužtikrinta

⁹⁶ Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas, 22 ir 28 p.

⁹⁷ Administracinių nusižengimų kodeksas, 525 str.

⁹⁸ Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas, 28.2 ir 28.3 p.

tikrinamame objekte ir aplinkiniuose objektuose esančių žmonių sauga, o PGV apklausų rezultatai rodo, kad jos skirtingai supranta, dėl kokių pažeidimų gali būti uždrausta eksploatuoti objektą.

90. Siekiant, kad objektų atitikties priešgaisrinės saugos reikalavimams kontrolė būtų rezultatyvi, turi būti sukurtas mechanizmas, užtikrinantis tinkamą objektų identifikavimą ir jų kontrolę nustatytu periodiškumu, priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų operatyvų pašalinimą, nustatant pagrįstus pažeidimų pašalinimo terminus ir užtikrinant sankcijų, kurios atgrasytų nuo pažeidimų, taikymą.

3.2. Nepakankamai koordinuojamas gaisrų prevencijos organizavimas

91. VRM pavesta formuoti valstybės politiką gaisrų prevencijos srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą. Tačiau nenumatyta, kaip VRM turi organizuoti duomenų apie veiklos gaisrų prevencijos srityje apimtį ir rezultatus rinkimą iš institucijų, kurioms pavesta organizuoti gaisrų prevenciją, ir informacijos pasidalinimą su jomis, kad būtų pasiekti gaisrų prevencijos tikslai.
92. Nustatėme, kad VRM turi duomenis tik apie PAGD teritorinių struktūrinių padalinių – priešgaisrinių gelbėjimo valdybų kartu su savivaldybėmis 2019 m. įgyvendintas gaisrų prevencijos priemones ir tam tikslui savivaldybių skirtas lėšas. Ministerijai neturint susistemintų duomenų apie valstybės ir savivaldybių institucijų kasmet (2017–2019 m.) suplanuotas ir įgyvendintas gaisrų prevencijos priemones, jų poveikį, nėra žinomos šių institucijų veiklos gaisrų prevencijos srityje apimtys ir rezultatyvumas.
93. VRM gaisrų prevencijos valstybės mastu nekoordinuoja. VRM 2017 m. – 2020 m. I pusm. nepriėmė jokių sprendimų, susijusių su gaisrų prevencijos valstybės mastu organizavimu, valstybės ir savivaldybių institucijoms neteikė metodinių rekomendacijų dėl gaisrų prevencijos organizavimo. 31 proc. (16 iš 51) apklausoje dalyvavusių savivaldybių administracijų nurodė, kad joms buvo reikalinga metodinė pagalba organizuojant gaisrų prevenciją, pavyzdžiui, kaip planuoti jos priemones, kaip vertinti jų poveikį. Iš jų 50 proc. (8 iš 16) kreipėsi metodinės pagalbos į PAGD ar Lietuvos savivaldybių asociaciją.
94. Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 m. programoje⁹⁹ numatytas uždavinys – plėsti ir gerinti gaisrų prevenciją stiprinant valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimą, tačiau Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 m. programos įgyvendinimo tarpinstituciniame veiklos plane¹⁰⁰ ir VRM strateginiuose veiklos planuose nebuvo numatytos priemonės šiam uždaviniui įgyvendinti.
95. Išanalizavę surinktus duomenis apie Priešgaisrinės saugos įstatymu valstybės ir savivaldybių institucijoms priskirtų funkcijų gaisrų prevencijos įgyvendinimo apimtį, nustatėme, kad nėra aiškiai apibrėžtos institucijų funkcijos, todėl nesutelkiamas visų jų potencialas, kad būtų užkirstas kelias gaisrams kilti ir mažinti jų galimus padarinius:
- ministerijos turi organizuoti ir kontroliuoti joms pavaldžių institucijų, įstaigų ir įmonių veiklą įgyvendinant gaisrų prevencijos priemones¹⁰¹, tačiau 83 proc. (10¹⁰² iš 12¹⁰³) ministerijų

⁹⁹ Seimo 2015–05-07 nutarimu Nr. XII-1682 patvirtinta Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 m. programa, 51.1 p.

¹⁰⁰ Vyriausybės 2016-04-13 nutarimu Nr. 370 patvirtintas Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 m. programos įgyvendinimo tarpinstitucinį veiklos planas.

¹⁰¹ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 8 str. 1 p.

¹⁰² Žemės ūkio, Krašto apsaugos, Susisiekimo, Socialinės apsaugos ir darbo, Kultūros, Ekonomikos ir inovacijų, Sveikatos apsaugos, Aplinkos, Švietimo, mokslo ir sporto, Finansų ministerijos.

¹⁰³ Energetikos ministerija atsakymo nepateikė, o Užsienio reikalų ministerija pavaldžių institucijų neturi.

audituojamu laikotarpiu neorganizavo ir nekontroliavo joms pavaldžių institucijų, įstaigų ir įmonių veiklos įgyvendinant gaisrų prevencijos priemones;

- savivaldybių institucijos pagal kompetenciją savivaldybės teritorijoje turi organizuoti ir kontroliuoti gaisrų prevencijos priemonių įgyvendinimą¹⁰⁴, tačiau 47 proc. (24¹⁰⁵ iš 51) savivaldybių administracijų neorganizavo ir nekontroliavo gaisrų prevencijos priemonių įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje;
  - ministerijos ir savivaldybių institucijos turi dalyvauti vykdant gaisrų prevencijos programas¹⁰⁶, tačiau nenustatyta, kas jas turi parengti ir patvirtinti. Nė viena ministerija (joms priskirtose valstybės valdymo srityse) ir 76 proc. (39¹⁰⁷ iš 51) savivaldybių administracijų neturėjo gaisrų prevencijos programų.
96. Pagal savivaldybių administracijų ir SPT pateiktus duomenis nustatėme, kad audituojamu laikotarpiu 60 proc. (263 iš 441) savivaldybių administracijų ir 99 proc. (3620 iš 3645) SPT įgyvendintų gaisrų prevencijos priemonių poveikis nebuvo įvertintas, motyvuojant tuo, kad nėra pavesta vertinti įgyvendintų gaisrų prevencijos priemonių poveikį ar nėra aišku, kaip turėtų atliekamas poveikio vertinimas, o poveikio vertinimo metodika nėra parengta. Neatliekant įvykdytų gaisrų prevencijos priemonių poveikio vertinimo, nėra žinoma, ar įvykdytos priemonės buvo tinkamos ir pakankamos gaisrų rizikai suvaldyti ir ar vis dar yra aktualu tęsti tam tikrų gaisrų prevencijos priemonių įgyvendinimą.
97. Siekiant užtikrinti žmonių saugumą gaisrų metu, įstaigose, kuriose dirba arba nuolat būna daugiau kaip šimtas žmonių, turi būti parengti valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planai¹⁰⁸. Šiuose planuose turi būti numatyta, kaip bus organizuojamas žmonių evakavimas iš gaisro zonos¹⁰⁹.
98. Pagal institucijų pateiktus duomenis nustatėme, kad valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planai nėra parengti vienoje ministerijoje (Finansų ministerijoje) ir 15 proc. (7¹¹⁰ iš 46) savivaldybių administracijų. Institucijose neturint parengtų planų didėja rizika, kad gali būti neužtikrintas saugus žmonių evakavimas gaisrų metu.
99. Priešgaisrinės saugos įstatymas numato, kad įstaigų rengiamose ir įgyvendinamose priešgaisrinės saugos priemonėse turi būti numatyti sprendimai, kurie užtikrintų saugų žmonių ir turto evakavimą gaisrų metu¹¹¹. Tačiau nėra detalizuota, kokiose priemonėse ir kokie sprendimai turėtų būti numatyti, kad būtų užtikrintas saugus evakavimas. Pagal institucijų pateiktus duomenis nustatėme,

¹⁰⁴ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 9 str. 1 d. 6 p.

¹⁰⁵ Jonavos r., Kelmės r., Jurbarko r., Tauragės r., Trakų r., Druskininkų, Klaipėdos r., Kalvarijos, Švenčionių r., Širvintų r., Anykščių, Vilniaus m., Zarasų r., Pakruojo r., Kėdainių r., Raseinių r., Vilkaviškio r., Palangos m., Pasvalio r., Rokiškio r., Plungės r., Molėtų r., Kauno m., Kauno r. savivaldybių administracijos.

¹⁰⁶ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 8 str. 5 p., 9 str. 1 d. 2 p.

¹⁰⁷ Skuodo r., Jonavos r., Varėnos r., Šiaulių m., Akmenės r., Kelmės r., Lazdijų r., Kupiškio r., Jurbarko r., Panevėžio m., Šiaulių r., Marijampolės, Tauragės r., Druskininkų, Birštono, Kalvarijos, Joniškio r., Ignalinos r., Pagėgių, Širvintų, Elektrėnų, Anykščių, Biržų r., Zarasų r., Šilutės r., Utenos r., Raseinių r., Vilkaviškio r., Palangos m., Kazlų Rūdos, Pasvalio r., Rokiškio r., Plungės r., Molėtų r., Kaišiadorių r., Kauno m., Kauno r., Šakių r., Mažeikių r. savivaldybių administracijos.

¹⁰⁸ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 13 str. 1 d. 3 p.

¹⁰⁹ Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus 2005-02-18 įsakymu Nr. 64 patvirtintų Bendrųjų gaisrinės saugos taisyklių 2 priedas „Valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planas“.

¹¹⁰ Varėnos r., Šiaulių m., Kupiškio r., Pagėgių, Širvintų r., Pakruojo r., Rokiškio r. savivaldybių administracijos.

¹¹¹ Priešgaisrinės saugos įstatymas, 13 str. 1 d. 2 p.

kad 23 proc. (3¹¹² iš 13) ministerijų ir 39 proc. (20¹¹³ iš 51) savivaldybių administracijų audituojamu laikotarpiu nė karto neįgyvendino priemonių.

100. Turi būti apibrėžtos institucijų, vykdančių gaisrų prevenciją, funkcijos ir atsakomybė, užtikrintas jų veiklos gaisrų prevencijos srityje koordinavimas, ir numatyta, kad institucijos gaisrų prevencijos priemonės planuotų įvertinusios įvykdytų gaisrų prevencijos priemonių poveikį.

---

¹¹² Teisingumo, Kultūros, Sveikatos apsaugos ministerijos.

¹¹³ Kelmės r., Šilalės r., Lazdijų r., Jurbarko r., Panevėžio m., Tauragės r., Klaipėdos r., Kalvarijos, Švenčionių r., Pagėgių, Širvintų r., Elektrėnų, Zarasų r., Pakruojo r., Vilkaviškio r., Kazlų Rūdos, Rokiškio r., Vilniaus r., Plungės r., Kauno m. savivaldybių administracijos.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis: Įgyvendinus rekomendacijas, bus užtikrintas veiksmingesnis priešgaisrinės saugos organizavimas ir vykdymas, mažės gaisrų ir juose žuvusių asmenų skaičius.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama)	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Pokyčio rodiklio matavimo data ir periodiškumas pagal poreikį**	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (pokyčio pasiekimo terminas)**
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė			
1-asis pagrindinis audito rezultatas: Neužtikrinama tinkama priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengtis atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus: <ul style="list-style-type: none"> • Nevertinamas priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengties teisinio reguliavimo rezultatyvumas; • Nesuformuoti tinkami žmogiškieji išteklių. 	Didelės svarbos 1. Siekiant suformuoti tinkamus priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų žmogiškuosius išteklius, siūlome (1-asis ir 2-asis pagrindiniai audito rezultatai): 1.1. įvertinti, ar Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354 patvirtinto Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto nuostatos užtikrina, kad būtų suformuoti tinkami priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų žmogiškieji išteklių; 1.2. valstybės mastu įvertinti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų poreikį ir nustatyti kiek ir kokių ugniagesių komandų būtina suformuoti bei apibrėžti pirminius žmonių ir turto gelbėjimo darbus; 1.3. peržiūrėti pajėgų išdėstymą, kad pajėgos, galinčios atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, į įvykio vietą atvyktų Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354 patvirtintame Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarte nustatytu laiku.	Didėja ugniagesių, galinčių atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, dalis (proc.)	52 proc.	100 proc.	Po 1 metų po Priešgaisrinės saugos įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo	Vidaus reikalų ministerija	2026-06-30
		2-asis pagrindinis audito rezultatas: Neužtikrinama tinkamas priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų reagavimas į pranešimus apie gaisrus: <ul style="list-style-type: none"> • Bendrasis pagalbos centras ne visuomet užtikrina operatyvų reagavimą į pranešimus apie gaisrus; • Ugniagesių komandos ne visada operatyviai atvyksta į gaisravietę. 		Apskričių, kuriose ne mažiau kaip 80 proc. pajėgų atvykimo į įvykio vietą laikas miesto gyvenamosiose vietovėse ir kaimo gyvenamosiose vietovėse – ne ilgesnis negu nustatyti reikalavimai, skaičius (vnt.)	7 apskrityse – miesto gyvenamosiose vietovėse	10	2025-12-31
		Priemonės**				Subjektas, įgyvendinantis priemones	Priemonių įgyvendinimo ir informavimo apie jį terminas***
		1. Atlikti Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 354, peržiūrą, parengti minėto nutarimo pakeitimo projektą ir pateikti jį Vyriausybei (rekomendacijoms Nr. 1.1, 1.2 ir 1.3).				Vidaus reikalų ministerija, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2022-03-31
		2. Parengti Priešgaisrinės saugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą ir pateikti jį Vyriausybei (rekomendacijai Nr. 1.2).				Vidaus reikalų ministerija,	2023 m. III ketv.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama)	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Pokyčio rodiklio matavimo data ir periodiškumas pagal poreikį**	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (pokyčio pasiekimo terminas)**
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė			
						Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	
1-asis pagrindinis audito rezultatas: Neužtikrinama tinkama priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengtis atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus:	Didelės svarbos 2. Siekiant priešgaisrines gelbėjimo pajėgas aprūpinti tinkama gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis, siūlome: 2.1. įvertinti, ar Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto nuostatos užtikrina, kad priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos būtų aprūpintos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika; 2.2. parengti ilgalaikę bendro visų pajėgų aprūpinimo gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis strategiją, numatant įsigijimo prioritetus ir lėšų šaltinius.	Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų turimos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos dalis atitinka nustatytus reikalavimus (proc.)	62 – VPGT 55 – SPT	100	2027-12-31	Vidaus reikalų ministerija	2028-06-30
<ul style="list-style-type: none"> Nevertinamas priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengties teisinio reguliavimo rezultatyvumas; Pajėgos nepakankamai aprūpintos tinkama gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika ir įranga; Ne visi ugniagesiai aprūpinti tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. 		Automobilinių cisternų, sukomplektuotų, t. y. su visomis priemonėmis ir įranga, reikalingomis gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams atlikti, dalis (proc.)	20 – VPGT; 75 – SPT	100	2025-12-31		
		Ugniagesių, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis pagal nustatytus reikalavimus, dalis (proc.)	85 – VPGT; 69 – SPT	100	2024-12-31		
		Priemonės**				Subjektas, įgyvendinantis priemones	Priemonių įgyvendinimo ir informavimo apie jį terminas***
		1. Atlikti Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 354, peržiūrą, parengti minėto nutarimo pakeitimo projektą ir pateikti jį Vyriausybei (rekomendacija Nr. 2.1).				Vidaus reikalų ministerija, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2022-03-31
		2. 2023–2030 m. Viešojo saugumo stiprinimo plėtros programos pažangos priemonėse numatyti veiklas, skirtas aprūpinti priešgaisrines gelbėjimo pajėgas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika, įranga ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis (rekomendacija Nr. 2.2), ir jų finansavimo šaltinius.				Vidaus reikalų ministerija	2022-04-30
		3. Įgyvendinant 2023–2030 m. Viešojo saugumo stiprinimo plėtros programos pažangos priemonių veiklas aprūpinti visus ugniagesius asmeninėmis apsaugos priemonėmis pagal nustatytus reikalavimus.				Priešgaisrinės apsaugos ir	2024-12-31

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama)	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Pokyčio rodiklio matavimo data ir periodiškumas pagal poreikį**	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (pokyčio pasiekimo terminas)**
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė			
						gelbėjimo departamentas	
		4. Įgyvendinant 2023–2030 m. Viešojo saugumo stiprinimo plėtros programos pažangos priemonių veiklas aprūpinti priešgaisrines gelbėjimo pajėgas automobilineis cisternomis, sukomplektuotomis su visomis priemonėmis ir įranga, reikalingomis gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams atlikti.				Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2025-12-31
		5. Įgyvendinant 2023–2030 m. Viešojo saugumo stiprinimo plėtros programos pažangos priemonių veiklas aprūpinti priešgaisrines gelbėjimo pajėgas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika atitinkančia nustatytus reikalavimus.				Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2027-12-31
3-iasis pagrindinis audito rezultatas	Didelės svarbos	Gaisrų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų (vnt.)	3,2	2,7	2025-12-31	Vidaus reikalų ministerija	2031-03-31
Nepakankamai veiksmingai valdoma gaisrų kilimo rizika:	3. Siekiant didinti gaisrų prevencijos poveikį, siūlome:	Gaisruose žuvusių asmenų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų (vnt.)	3,4	1,8	2030-12-31		
<ul style="list-style-type: none"> nepakankamai rezultatyvi objektų atitikties priešgaisrinės saugos reikalavimams kontrolė; nepakankamai koordinuojamas gaisrų prevencijos organizavimas. 	<p>3.1. tobulinti gaisrų prevencijos organizavimą: nustatyti institucijų, atsakingų už gaisrų prevenciją, funkcijas ir atsakomybę ir užtikrinti gaisrų prevencijos koordinavimą;</p> <p>3.2. parengti gaisrų prevencijos priemonių poveikio vertinimo metodiką ir užtikrinti, kad būtų vertinamas prevencijos priemonių poveikis.</p>	Savivaldybių, vertinusių įgyvendintų gaisrų prevencijos priemonių poveikį, dalis (proc.)	40	95	Po 1 metų po Priešgaisrinės saugos įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo		
		Priemonės**				Subjektas, įgyvendinantis priemones	Priemonių įgyvendinimo ir informavimo apie jį terminas***
		1. Parengti Priešgaisrinės saugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą ir pateikti jį Vyriausybei (rekomendacijai Nr. 3.1).				Vidaus reikalų ministerija, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2023 m. III ketv.
		2. Parengti gaisrų prevencijos priemonių poveikio vertinimo metodiką (rekomendacijai Nr. 3.2).				Vidaus reikalų ministerija	2022-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas:	Didelės svarbos	Pranešimų apie gaisrus, kuriuos BPC priima ir perduoda priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms per	65	100	2024-03-31	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2024-09-30
Neužtikrinama tinkama priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengtis atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus:	4. Siekiant užtikrinti tinkamą reagavimą į gaisrus, siūlome:						

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama)	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Pokyčio rodiklio matavimo data ir periodiškumas pagal poreikį**	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (pokyčio pasiekimo terminas)**
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė			
<p>nesuformuoti tinkami žmogiškieji ištekliai.</p> <p>2-asis pagrindinis audito rezultatas: Neužtikrinama tinkamas priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų reagavimas į pranešimus apie gaisrus: Bendrasis pagalbos centras ne visuomet užtikrina operatyvų reagavimą į pranešimus apie gaisrus.</p>	<p>4.1. modernizuoti Bendrojo pagalbos centro informacinę sistemą taip, kad būtų sudarytos galimybės priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms operatyviai perduoti informaciją apie pagalbos poreikį;</p> <p>4.2. užtikrinti, kad ugniagesių komandų budinčios pamainos būtų suformuotos pagal Priešgaisrinės saugos standarto reikalavimus.</p>	laiką ne ilgesnį kaip 2 minutės, dalis (proc.)					
		Ugniagesių budinčių pamainų, kurių sudėtis atitinka nustatytus reikalavimus, dalis (proc.)	19 – VPGT; 70 – SPT	100	2024-03-31		
		Priemonės**				Subjektas, įgyvendinantis priemones	Priemonių įgyvendinimo ir informavimo apie jį terminas***
		Atlikti viešuosius pirkimus, sudaryti sutartį dėl BPC informacinės sistemos atnaujinimo, įdiegti ir ištestuoti atnaujintą informacinę sistemą				Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, Bendrasis pagalbos centras	2023 m. III ketv.
<p>1-asis pagrindinis audito rezultatas: Neužtikrinama tinkama priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų parengtis atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus: nesuformuoti priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų žmogiškieji ištekliai.</p>	<p>Vidutinės svarbos</p> <p>5. Siekiant rezultatyviai panaudoti savanorių ugniagesių pajėgas, siūlome tobulinti jų pasitelkimo padėti gesinti gaisrus ir atlikti gelbėjimo darbus tvarką.</p>	Savanorių ugniagesių, dalyvaujančių gesinant gaisrus, kurie buvo pasitelkti gesinti gaisrus, dalis (proc.)	28	75	2025-12-31	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2026-06-30
		Priemonės**				Subjektas, įgyvendinantis priemones	Priemonių įgyvendinimo ir informavimo apie jį terminas***
		Parengti Priešgaisrinės saugos įstatymo nuostatų, reglamentuojančių savanorių ugniagesių ir jų veiklos organizatorių teisinius pagrindus, pakeitimus				Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	Po 0,5 m. po Priešgaisrinės saugos įstatymo pakeitimo įsigaliojimo
<p>3-iasis pagrindinis audito rezultatas</p> <p>Nepakankamai veiksmingai valdoma gaisrų kilimo rizika: nepakankamai rezultatyvi objektų atitiktis</p>	<p>Didelės svarbos</p> <p>6. Siekiant didinti gaisrų prevencijos poveikį, siūlome:</p>	Teisės aktuose nustatyta tvarka tikrinamuose objektuose kilusių gaisrų skaičius (vnt.)	188	90	2025-12-31	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2026-06-30

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama)	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Pokyčio rodiklio matavimo data ir periodiškumas pagal poreikį**	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (pokyčio pasiekimo terminas)**
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė			
priešgaisrinės saugos reikalavimams kontrolė.	6.1. numatyti priemonės, kurios užtikrintų duomenų, reikalingų tinkamam objektų patikrinimų planavimui, gavimą; 6.2. užtikrinti objektų patikrinimą nustatytu periodiškumu; 6.3. numatyti priemonės, kurios užtikrintų operatyvų priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų ištaisymą.	Priemonės**				Subjektas, įgyvendinantis priemonės	Priemonių įgyvendinimo ir informavimo apie jį terminas***
		1. Parengti reikalingus Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašo pakeitimus.				Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2023-12-31
		2. Sudaryti / atnaujinti PAGD sutartis su valstybės ar žinybiniais registrais dėl duomenų apie objektus teikimo.				Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	2023-12-31

* Detalūs pokyčių rodiklių duomenys pateikti 3 priede „Pokyčių rodiklių duomenys“.

** Priemonės ir terminus joms įgyvendinti, pokyčiui pasiekti ir rodikliams pamatuoti pateikė Vidaus reikalų ministerija, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos.

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu gali būti tikslinamos arba keičiamos rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės ar pokyčių vertinimo rodikliai Valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Aktualus priemonių ir pokyčių vertinimo rodiklių sąrašas yra pateikiamas Valstybės kontrolės atviruose duomenyse adresu www.vkontrolė.lt.

Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie priemonių įgyvendinimą ir kai kurių rodiklių reikšmes plane nustatytais terminais: Klemensas Taluntis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento Planavimo ir projektų skyriaus vedėjas, tel. Nr. +370 52716800, Darius Vasaris, Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos grupės vyresnysis patarėjas, tel. Nr. +370 52717138.

L. e. p. Valdymo audito departamento direktorė

Sigita Gorovniova

Vyriausiasis valstybinis auditorius

Gediminas Sungaila

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Priešgaisrinių pajėgų veikla mažinant
gaisrų skaičių ir jų padarytus nuostolius“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos

VRM – Vidaus reikalų ministerija

PAGD – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos

BPC – Bendrasis pagalbos centras

PGP – priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos

APGV – apskričių priešgaisrinės gelbėjimo valdybos

PGV – priešgaisrinės gelbėjimo valdybos

VPGT – valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba

VPP pareigūnai – valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnai

VPPVAIS – Valstybinės priešgaisrinės priežiūros veiklos administravimo informacinė sistema.

Savanoris ugniagesys – fizinis asmuo, kuris yra pasirengęs savanoriškai dalyvauti gesinant gaisrus ir (ar) aktyviais veiksmais atlikti kitą visuomenei naudingą veiklą priešgaisrinės saugos srityje, atitinka jam nustatytus amžiaus, sveikatos, bendrojo fizinio parengtumo ir kitus reikalavimus ir yra sudaręs rašytinę savanoriškos veiklos sutartį su savivaldybės priešgaisrine tarnyba ar kitu šios savanorių ugniagesių veiklos organizatoriumi.

SPT – savivaldybės priešgaisrinė tarnyba

Standartas – Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartas

Priešgaisrinė sauga – veikla, kuria įgyvendinama gaisrų prevencija ir jų gesinimas, žmonių ir turto gelbėjimas gaisro metu

Patikrinimai – priešgaisriniai techniniai patikrinimai

KOAA – kvėpavimo organų apsaugos aparatas

AC – automobilinė cisterna

AK – automobilinės kopėčios

Asmeninės apsaugos priemonės¹¹⁴ – tai bet kuri priemonė, skirta darbuotojui turėti ar dėvėti, siekiant apsaugoti jį nuo rizikos veiksnio, galinčių kelti grėsmę darbuotojo saugai ir sveikatai, bei kitas šiam tikslui skirtas priedas ar reikmuo. Laikėme, kad priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų ugniagesių asmeninės apsaugos priemonės sudaro: VPGT ugniagesių speciali (darbinė) uniforma, SPT ugniagesių specialios aprangos dalys, savanorių ugniagesių darbinė apranga ir kvėpavimo organų apsaugos aparatai (KOAA).

SPT ugniagesių specialios aprangos dalys – apsauginė ugniagesio apranga (striukė ir puskombinezonis); apsauginis ugniagesio šalmas; apsauginis ugniagesio pošalmis; apsauginės pirštinės; apsauginė ugniagesio avalynė.

---

¹¹⁴ SADM 2007-11-26 įsakymu Nr. A1-331 patvirtinti Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai.

Valstybinio audito ataskaitos
„Priešgaisrinių pajėgų veikla mažinant
gaisrų skaičių ir jų padarytus nuostolius“
2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas – įvertinti, ar priešgaisrinė sauga organizuojama taip, kad būtų apsaugotas žmogus ir turtas nuo gaisrų:

- ar užtikrinama priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų nuolatinė tinkama parengtis gesinti gaisrus ir atlikti žmonių ir turto gelbėjimo darbus gaisro metu;
- ar užtikrinamas tinkamas priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų reagavimas į pranešimus apie gaisrus;
- ar veiksmingai valdoma gaisrų kilimo rizika.

Audituojami subjektai:

- Vidaus reikalų ministerija, kuriai pavesta formuoti valstybės politiką priešgaisrinės saugos srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, kuris pagal kompetenciją organizuoja gaisrų gesinimo, žmonių ir turto gelbėjimo, gaisrų padarinių mažinimo darbus ir jiems vadovauja; organizuoja valstybinę priešgaisrinę priežiūrą.

Audito metu informaciją taip pat rinkome iš visų savivaldybių priešgaisrinių tarnybų (51), Bendrojo pagalbos centro, ministerijų (14), savivaldybių administracijų (60). Audito metu bendravome su priešgaisrinės saugos srityje veikiančių asociacijų (Nacionalinės ugniagesių vadovų sąjungos, Nacionalinės gaisrinės saugos asociacijos, Priešgaisrinių darbų ir paslaugų asociacijos, Lietuvos gaisrinės saugos asociacijos), bendrovių ir akademinės bendruomenės atstovais.

Audituojamas laikotarpis: 2017–2020 m. I pusm. Siekiant įvertinti pokyčius, susijusius su ugniagesių komandų komplektavimu, buvo naudoti vėlesnių laikotarpių duomenys.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus¹¹⁵ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹¹⁶.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1. Ar užtikrinama tinkama pajėgų parengtis atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus		
1.1. Neaiškiai nustatytos savivaldybių priešgaisrinių tarnybų funkcijos	Peržiūrėjome Priešgaisrinės saugos įstatymą ir jį gyvendinančius teisės aktus. Apklausėme PAGD ir visas SPT (51), palyginome apklausos rezultatus. Analizavome pajėgų atliktų gaisrų gesinimo darbų statistiką.	Įvertinti, ar aiškiai nustatytos pajėgų funkcijos
1.2. Nesuformuoti žmogiškieji ištekliai	Dokumentų peržiūra. Peržiūrėjome: <ul style="list-style-type: none"> • Priešgaisrinės saugos įstatymą; • Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartą, patvirtintą LRV 2013-04-17 nutarimu Nr. 354; 	Įvertinti, ar suformuoti tinkami žmogiškieji ištekliai

¹¹⁵ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

¹¹⁶ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“. Prieiga per internetą: <http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>).

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<ul style="list-style-type: none"> ● PAGD direktoriaus įsakymus, susijusius su minimalaus ugniagesių skaičiaus nustatymu, atitikties priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartui vertinimu, gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbų organizavimu, pajėgų sutelkimo planų rengimu, pajėgų reikalingų gaisrui gesinti apskaičiavimu, PGP išvykimo apskaita; ● PAGD direktoriaus įsakymus, susijusius su ugniagesių kvalifikacijos tobulinimo tvarka, ugniagesių fizinių ir praktinių gebėjimų reikalavimais, jų vertinimo tvarka, asmenims, priimamiems į VPGT ir SPT darbuotojų pareigas, taikomais reikalavimais, gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbų organizavimu, SPT veiklos atlikimu; ● Ugniagesių gelbėtojų mokyklos nuostatus ir šios mokyklos vykdomų mokymo programas ir planus; ● PAGD pateiktus gaisrų aprašymus; ● Vidaus reikalų ministro įsakymus, susijusius su vidaus tarnybos sistemos pareigūnų fizinio pasirengimo reikalavimais ir atitikties šiems reikalavimams tikrinimu, valstybės savivaldybėms perduotoms funkcijoms atlikti reikalingų lėšų apskaičiavimu; ● PAGD, jų teritorinių padalinių ir SPT pateiktus ugniagesių žinių ir įgūdžių tikrinimo ir kvalifikacijos tobulinimo dokumentus; ● VRM Valstybinės, savivaldybėms perduotų priešgaisrinės saugos funkcijos peržiūros ataskaitą; ● PAGD ir SPT ugniagesių pareigybių aprašymus; ● Savanorių ugniagesių veiklos koncepcijos projektą. <p>Duomenų analizė. Analizavome PAGD ir 51 SPT apklausų metu gautą informaciją, PAGD pateiktus atitikties Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartui vertinimo duomenis, atsitiktinės atrankos būdu atsirinktų 2019-12-11, 2020-06-30, 2020-08-17 d. budinčių paminėtų sudėties įrašus, atsitiktinės atrankos būdu atsirinktų 22 iš 207 laikotarpiu nuo 2019-07-01 iki 2020-06-30 BPC įvykių ataskaitų, PGP išvykčių kortelių duomenis; PGV (2 iš 5), SPT (4 iš 51) pateiktų ugniagesių žinių ir įgūdžių tikrinimo ir kvalifikacijos tobulinimo duomenis ir dokumentus, duomenis apie 2017–2020 m. apskaičiuotą SPT lėšų poreikį, skirtas ir panaudotas specialiąsias tikslines dotacijas, BPC įvykių ataskaitų duomenis. Analizavome SPT duomenis apie savanorius ugniagesius ir jų dalyvavimą gesinant gaisrus. <i>Apklausėme PAGD ir 51 SPT. Vykdėme pokalbius su PAGD, SPT, PBC darbuotojais, priešgaisrinės saugos srityje veikiančių asociacijų atstovais.</i></p>	
<p>1.3. Pajėgos nepakankamai aprūpintos tinkama gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika ir įranga</p>	<p><i>Dokumentų peržiūra.</i> Peržiūrėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Priešgaisrinės saugos, Biudžeto sandaros, Vietos savivaldos įstatymus; ● Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartą, patvirtintą Vyriausybės 2013-04-17 nutarimu Nr. 354, ir jo rengimo, pakeitimo dokumentus; ● Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodiką, patvirtintą Vidaus reikalų ministro 2006-06-09 įsakymu Nr. 1V-218; ● Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto vertinimo metodiką, patvirtintą PAGD direktoriaus 2014-10-08 įsakymu Nr. 1-365, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento ir jam pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų tvarkos aprašą, patvirtintą PAGD direktoriaus 2019-03-20 įsakymu Nr. 1-146; ● PAGD ir VRM susirašinėjimo raštus dėl Priešgaisrinės saugos standarto pakeitimo projekto rengimo; ● VRM įsakymus, susijusius su PAGD vykdomu investicijų projektu „Gaisrinių ir specialiosios paskirties automobilių parko struktūros gerinimas“; ● PAGD centralizuoto vidaus audito ataskaitą: „Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos 25 vnt. gaisrų gesinimo ir gelbėjimo automobilių nuomos ir patalpų nuomos sutartinių įsipareigojimų vertinimo vidaus audito ataskaita“, 2019-04-25 Nr. 60-2. ● Priemonių ir įrangos, skirtos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams atlikti, sąrašus, patvirtintus PAGD direktoriaus įsakymais 2019-01-09 Nr. 1-6 ir 2015-01-05 Nr. 1-1, Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesių komandų veiklai reikalingos minimalios technikos ir 	<p><i>Nustatyti, ar pajėgos aprūpintos tinkama gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika ir įranga.</i></p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<p>įrangos sąrašą, patvirtintą PAGD direktoriaus 2013-08-06 įsakymu Nr. 1-204;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● VRM Valstybinės, savivaldybėms perduotų priešgaisrinės saugos funkcijos peržiūros ataskaitą ● PAGD pateiktus gaisrų aprašymus; ● Žiniasklaidoje aprašytus įvykius, susijusius su PAGD ir SPT turima gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika bei įranga; ● PAGD viešai skelbiamus statistinius duomenis; ● Informaciją apie PAGD 2020 m. įgyvendina projektą „Prisitaikymo prie klimato kaitos gerinimas, stiprinant valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos reagavimo pajėgumus“, kur planuojama įsigyti 15 vnt. sunkiosios ir 58 vnt. vidutinės klasės AC, su specialia įranga gelbėjimo darbams <p><i>Apklausa.</i> Apklausėme PAGD, PGV, 51 SPT, 60 savivaldybių.</p> <p><i>Pokalbis.</i> Vykdėme pokalbius su PAGD, PGV, SPT darbuotojais, įvairių asociacijų atstovais.</p> <p><i>Palyginamoji analizė. Analizavome ir lyginome:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● APGV (PGV) atliktus vertinimus už 2017-2019 m., ar pajėgų (VPGT ir SPT) aprūpinimas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika apskrities teritorijoje atitinka standarte nustatytus minimalius reikalavimus; ● Kriterijus, pagal kurios apskaičiuojamas minimalus technikos skaičius apskričių ir savivaldybių teritorijose; ● Lyginome VPGT ir SPT turimos technikos kiekį audituojamu laikotarpiu, jos pokyčius (mažėjimą); ● Analizavome PAGD ir SPT pateiktus duomenis apie turimos technikos naudojimo laiką (senumą); ● PAGD pateiktus gaisrų aprašymus, įvykių ataskaitas; ● PGV pateiktus įvykių aprašymus, nuotraukas, susijusius su gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos gedimu; ● PAGD ir SPT skirtas ir panaudotas lėšas 2017–2020 m. I pusm.; ● PAGD, PGV, SPT ir savivaldybių pateiktus atsakymus į klausimus; ● PAGD viešųjų pirkimų proceso organizavimą, 2019-2020 m. viešųjų pirkimų planavimą ir atliktus viešuosius pirkimus susijusius su technikos įsigijimu; Viešųjų pirkimų planus (2017–2020 m.); Turto paskirstymo planus (2017-2019 m.); ● APGV (PGV) teiktus poreikius dėl technikos įsigijimo (2017–2020 m.); ● PAGD 2017 – 2019 m. išlaidų ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti panaudojimo ataskaitas (pagal priemones (projektus); ● PAGD patikėjimo / panaudos teise perduotų AC 2017-2019 m. sudarytas sutartis su SPT; ● PAGD pateiktus 2019-12-31 turimos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo įrangos ir priemonių sąrašus. Lyginome ar turimas įrangos ir priemonių kieki atitinka nustatytus minimalius reikalavimus. Analizavome kaip skiriasi 5 PGV aprūpinimas įranga ir priemonėmis; ● PAGD planuojamus įsigijimus 2020 m., susijusius su įranga ir priemonėmis; ● SPT pateiktus duomenis apie AC sukomplektavimą pagal minimalius nustatytus reikalavimus; ● 2017–2020 m kilusių gaisrų aprašymus, kuriuose dalyvavo VPGT ir SPT pajėgos, žuvo žmonės. Gaisrai (įvykiai) buvo atrinkti pagal SPT ir PAGD pateiktus duomenis, žiniasklaidoje skelbiamą informaciją susijusią su priešgaisrinį gelbėjimo pajėgų reagavimu į gaisrus, atvykimą į gaisrus, turimą techniką. Gaisrų aprašymus ar įvykių ataskaitas pateikė PAGD. <p><i>Skaičiavimai.</i> Atlikome aritmetinius veiksmus siekiant įvertinti PAGD, APGV (PGV), SPT pateiktus kiekybinius duomenis apie turimą gaisrų gesinimo ir gelbėjimo techniką, jos naudojimo laiką (senumą), AC sukomplektavimą (t. y. aprūpinimą priemonėmis ir įranga, skirtą ir panaudotą finansavimą).</p>	

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
<p>1.4. Ne visi ugniagesiai aprūpinti asmeninėmis priemonėmis tinkamomis apsaugos</p>	<p><i>Dokumentų peržiūra.</i> Peržiūrėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Vidaus tarnybos statutą, Priešgaisrinės saugos, Vietos savivaldos įstatymus; ● Pavojingų darbų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-09-03 nutarimą Nr. 1386; ● Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatus, patvirtintą Lietuvos Respublikos SADM 2007-11-26 įsakymu Nr. A1-331; ● Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodiką, patvirtintą LR VRM 2006-06-09 įsakymu Nr. 1V-218, (VRM 2020-03-26 įsakymo Nr. 1V-281 redakcija); ● Lietuvos standartizacijos departamento patvirtintų standartų susijusių su asmeninėmis apsaugos priemonėmis sąrašus; ● Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pasirengimo (parengties) gesinti gaisrus ir atlikti kitus gelbėjimo darbus užtikrinimo nuostatus, patvirtintus PAGD direktoriaus 2019-08-01 įsakymu Nr. 1-342; VPGT pareigūnų tarnybinės uniformos apskaitos ir finansinių normų nustatymo taisyklės, patvirtintas PAGD direktoriaus 2018-05-18 įsakymu Nr. 1-177; VPGT pareigūnų specialiosios uniformos metinių finansinių normų nustatymo, naudojimo ir skaičiavimo metodiką, patvirtintą PAGD direktoriaus 2014-08-25 d. įsakymu Nr. 1-317; Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgų kvėpavimo organų apsaugos aparatų ir jų papildomos įrangos naudojimo tvarkos aprašą, patvirtintą PAGD direktoriaus 2015-02-27 įsakymu Nr. 1-72; ● Savivaldybių priešgaisrinės tarnybų darbuotojų (ugniagesių) aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir asmeninių apsaugos priemonių priežiūros rekomendacijas, patvirtintas VRM 2015-08-06 įsakymu Nr. 1V-601; ● SPT pateiktus dokumentus, susijusius su ugniagesių aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis organizavimu (asmeninių apsaugos priemonių įsigijimas); ● Tipinės savanorių ugniagesių veiklos atlikimo ir savanorių ugniagesių veiklos organizatoriaus funkcijų vykdymo tvarkos aprašą, patvirtintą PAGD direktoriaus 2015-12-23 įsakymu Nr. 1-390; ● VPT 2019–2020 m. atliktus PAGD pirkimų vertinimus; ● STT Priešgaisrinės saugos srityje nustatytos korupcijos rizikos analizės (paskelbta 2020 m.); ● Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM ir jam pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų tvarkos aprašą, patvirtintą PAGD direktoriaus 2019-03-20 įsakymu Nr. 1-146; ● PAGD dokumentus apie ugniagesių aprūpinimą specialia uniforma (darbo apranga) ir jų poreikį, atliktų vertinimų duomenis. ● PAGD 2017–2019 m. Biudžeto vykdymo ataskaitos; ● PAGD pateiktus dokumentus apie SPT 2017–2020 m. specialiųjų tikslinių dotacijų poreikį, 2017-2019 m. SPT skirtas ir panaudotas specialiąsias tikslines dotacijas. ● PAGD (APGV) 2017–2020 m. I pusr. dokumentai dėl turimų KOAA. ● 2017–2020 m. kilusių gaisrų gesinimo aprašymus, įvykių ataskaitas. kuriuose dalyvavo VPGT ir SPT pajėgos, žuvo žmonės. Gaisrai (įvykiai) buvo atrinkti pagal SPT pateiktus duomenis, apie dalyvavimą gaisre ir atlikimą darbų be KOAA, arba kai laukiama VPGT, nes SPT neturi KOAA ir negali atlikti pavestų darbų. Daugiausia tokių atvejų buvo Kauno apskrityje, dėl to atrikome vertinimui 14 2017–2020 I pusr. kilusių gaisrų Kauno apskrityje, kuriuose buvo žuvusių žmonių, o SPT atvyko pirmosios neturėdamos KOAA. Šių gaisrų aprašymus, įvykių ataskaitas pateikė PAGD. <p><i>Apklausa.</i> Apklausėme PAGD, 5PGV, 51 SPT, 60 savivaldybių.</p> <p><i>Pokalbis.</i> Vykdėme pokalbius su PAGD, PGV, SPT darbuotojais, įvairių asociacijų atstovais.</p> <p><i>Palyginamoji analizė.</i> Analizavome ir lyginome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Nustatytus reikalavimus dėl PAGD ir SPT ugniagesių aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Vertinome ar nustatyti reikalavimai PAGD ir SPT ugniagesiams yra pagrįsti; 	<p><i>Nustatyti ar visi ugniagesiai aprūpinti tinkamomis apsaugos priemonėmis</i></p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<ul style="list-style-type: none"> ● PAGD, APGV (nuo 2019 m. PGV) ir SPT pateiktus faktinius duomenis apie ugniagesių aprūpinimą asmeninėmis apsaugos priemonėmis. ● PAGD, APGV (nuo 2019 m. PGV) ir SPT pateiktus atsakymus į klausimynus; ● Duomenis apie PAGD lėšų poreikį, skirtas ir panaudotas lėšas specialiai uniformai įsigyti (2017–2020 m); ● Palyginome PAGD ir SPT įsigyjamų specialios uniformos (apsauginės aprangos) komplektų kainas; ● Ar SPT perkamos apsauginės aprangos komplektų kokybė atitinka VRM rekomendacijose nustatytus reikalavimus. Ar perkant apsauginės aprangos komplektus STP reikalauja iš tiekėjo pateikti atitikties standartams sertifikatą; ● SPT 2017–2019 m. skirtas ir panaudotas specialiąsias tikslines dotacijas; ● 2017–2020 m. kilusių gaisrų aprašymus ir įvykių ataskaitas, kuriuos pateikė PAGD; ● Žiniasklaidoje 2017–2020 m. pateikiamą informaciją apie PAGD, SPT ugniagesių aprūpinimą asmeninėmis apsaugos priemonėmis. ● SPT pateiktus duomenis apie savanorius ugniagesius, jų aprūpinimą asmeninėmis apsaugos priemonėmis, dalyvavimą gesinant gaisrus. Faktinį tikrųjų savanorių ugniagesių, dalyvaujančių gesinant gaisrus skaičių. Aiškinomės kiek iš tiesų yra savanorių ugniagesių dalyvaujančių gesinant gaisrus, kurie nėra PAGD (VPGT) ir SPT darbuotojai ugniagesiai; ● PAGD ir SPT pateiktus duomenis už 2017–2020 m. I pusr. apie turimus KOAA, jų poreikį; ● VRM Medicinos centro duomenis apie atliktus ugniagesių sveikatos patikrinimus, po 2019 m. kilusio gaisro Alytaus pramonės rajone įsikūrusios įmonės „Ekologistika“ patalpose. <p><i>Atvejo analizė (tyrimas).</i> Analizavome 4 (iš 4) PAGD 2019-2020 m. vykdytus šalmų pirkimus ir aiškinomės priežastis, dėl kurių buvo nutraukti vykdyti pirkimai.</p> <p><i>Skaičiavimai.</i> Atlikome aritmetinius veiksmus siekiant įvertinti PAGD, APGV (PGV), SPT pateiktus kiekybinius duomenis apie ugniagesių aprūpinimą asmeninėmis apsaugos priemonėmis, vykdytus šių priemonių pirkimus, skirtą ir panaudotą finansavimą.</p>	
2. Ar užtikrinamas tinkamas reagavimas į pranešimus apie gaisrus		
2.1. BPC ne visada užtikrina operatyvų reagavimą į pranešimus apie gaisrus	<p>Dokumentų peržiūra. Peržiūrėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Priešgaisrinės saugos, Bendrojo pagalbos centro įstatymus ; ● Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartą; BPC atliktus vertinimus pagal Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto vertinimo metodikos reikalavimus, BPC veiklos ataskaitas; BPC pateiktus raštus, statistinius duomenis, susijusius su BPC registruotais pranešimus apie gaisrus ir jų perdavimo laiko trukmės rodikliais pajėgoms, 203 BPC įvykių ataskaitas, susijusias su gaisrais. <p>Duomenų analizė. Analizavome audito metu atsitiktinės atrankos būdu pasirinktas ir iš BPC gautas 203 (iš 14954) laikotarpyje nuo 2019-07-01 iki 2020-06-30 (BPC iš sistemos gali pateikti ne vėlesnių nei metų ataskaitas) kilusių gaisrų įvykių ataskaitas, BPC registruotų pranešimų apie gaisrus pokyčius.</p>	<p><i>Įvertinti, ar BPC užtikrina pranešimų apie gaisrus perdavimą priešgaisrinėms pajėgoms pagal laiko trukmės kriterijus, numatytus teisės aktuose.</i></p>
2.2. Ugniagesių komandos ne visada operatyviai atvyksta į gaisravietę	<p>Dokumentų peržiūra. Peržiūrėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Priešgaisrinės saugos įstatymą; ● Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartą; Priešgaisrinė gelbėjimo pajėgų atliekamų gaisrų gesinimo ir kitų gelbėjimo darbų organizavimo nuostatus, BPC pateiktus statistinius duomenis dėl pajėgų reagavimo į pranešimus apie gaisrus, PAGD pateiktą informaciją ir duomenis apie pajėgų išdėstymą LR teritorijoje ir pirmųjų pajėgų atvykimo į įvykio vietą laiko trukmės rodiklius, Statistikos departamento duomenis apie Lietuvoje esančius miestus ir miestelius, 203 BPC įvykių ataskaitas, susijusias su gaisrais. 	<p><i>Įvertinti, ar pajėgos, kurios į pagalbos prašymą reaguoja pirmosios, į įvykio vietą atvyksta per teisės aktuose numatytus laiko trukmės kriterijus.</i></p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	Duomenų analizė. Analizavome audito metu atsitiktinės atrankos būdu pasirinktas ir iš BPC gautas 203 (iš 14954) laikotarpyje nuo 2019-07-01 iki 2020-06-30 (BPC iš sistemos gali pateikti ne vėlesnių nei metų ataskaitas) kilusių gaisrų įvykių ataskaitas duomenis apie pirmųjų pajėgų išvykimo ir atvykimo į įvykio vietą laiko rodiklių pokyčius, ugniagesių komandų išdėstymą LR teritorijoje.	
3. Ar veiksmingai valdoma gaisrų kilimo rizika		
3.1. Nepakankamai rezultatyvi objektų atitikties priešgaisrinės saugos reikalavimams kontrolė	<p><i>Dokumentų peržiūra. Peržiūrėjome:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Priešgaisrinės saugos įstatymą; ● Objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašą, patvirtintą PAGD direktoriaus 2010-02-22 įsakymu Nr. 1-63, Savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizės metodines rekomendacijas, patvirtintas PAGD direktoriaus 2011-06-02 įsakymu Nr. 1-189; ● STT 2020 m. antikorupcinio vertinimo išvadas dėl objekto atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktų reikalavimams patikrinimų procedūrų teisinio reglamentavimo. ● Valstybinėje priešgaisrinės priežiūros informacinėje sistemoje (VPPVAIS) pateiktus valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnų surašytus privalomuosius nurodymus „Dėl objekto priešgaisrinės būklės pagerinimo“, pažeidimų pašalinimą įrodančius dokumentus, tarnybinius pranešimus dėl objekto planinio priešgaisrinio techninio patikrinimo. Analizavome atsitiktinės atrankos būdu pasirinktų 102 (iš 2020 m. liepos mėnesį tikrintinų objektų sąrašė esančių 26 239) objektų dokumentus. Atsirinkome po 34 iš kiekvienos grupės (I, II ir III). <p><i>Apklausėme</i> visas savivaldybes, vykdėme pokalbius su PAGD pareigūnais.</p> 	<i>Įvertinti, ar užtikrinama rezultatyvi objektų atitikties priešgaisrinės saugos reikalavimams kontrolė</i>
3.2. Nėra veiksmingos gaisrų prevencijos valdymo sistemos	<p><i>Dokumentų peržiūra. Peržiūrėjome:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Priešgaisrinės saugos įstatymą; ● Viešojo saugumo plėtros 2015-2025 m. programą; jos įgyvendinimo tarpinstitucinį veiklos planą; ● Vidaus reikalų ministru pavestų valdymo sričių strateginius veiklos planus, VRM veiklos ataskaitas; ● 2019–2021 m. planuojamą vykdyti gaisrų prevencijos akcijų programą, patvirtintą PAGD direktoriaus 2018-12-07 įsakymu Nr. 1-457; ● Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės, patvirtintas PAGD direktoriaus 2005-02-18 įsakymu Nr. 64; <p><i>Duomenų analizė.</i> Analizavome ministerijų, savivaldybių administracijų, SPT, VRM ir PAGD pateiktus duomenis apie veiklą gaisrų prevencijos srityje. Analizavome gaisrų statistinius duomenis.</p>	<i>Įvertinti, ar sukurta veiksminga gaisrų prevencijos valdymo sistema</i>

Valstybinio audito ataskaitos
„Priešgaisrinių pajėgų veikla mažinant
gaisrų skaičių ir jų padarytus nuostolius“
3 priedas

Pokyčių rodiklių duomenys

1 lentelė. Pokyčių rodiklių duomenys

Rodiklis	Gaisrų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų	Gaisruose žuvusių asmenų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų	Ugniagesių budinčių paminų sudėtis atitinka nustatytus reikalavimus	
Matavimo vienetas	Vnt.	Vnt.	Proc.	
Pradinė reikšmė	3,2	3,4	VPGT 19	SPT 70
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2020 m.	2020 m.	2020 m.	
Siektina reikšmė	2,7	1,8	100	
Tolerancijos ribos	Gerai	≤2,7	≤1,8	≥85
	Vidutiniškai	2,8-3,0	1,9-2,1	84-71
	Blogai	≥3,1	≥2,2	≤70
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2025 m.	2030 m.	2024 m.	
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	Statistikos departamentas	Statistikos departamentas	PAGD vertinimo dokumentai	
Duomenų pateikimo periodiškumas	Kas du metus	Kas du metus	Vertinant pokytį	
Detalus skaičiavimo aprašymas	Oficialiosios statistikos portale (OSP) skelbiamas gaisrų skaičius per metus padalijamas iš OSP skelbiamo nuolatinių gyventojų skaičiaus metų pradžioje, padaugintas iš 1 tūkst.	Oficialiosios statistikos portale (OSP) skelbiamas gaisruose žuvusių žmonių skaičius per metus padalijamas iš OSP skelbiamo nuolatinių gyventojų skaičiaus metų pradžioje, padaugintas iš 100 tūkst.	PGP komandų/tarnybų, kuriose budinčių paminų sudėtis atitinka Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarte nustatytus reikalavimus ir visų PGP komandų ar tarnybų santykis	

2 lentelė. Pokyčių rodiklių duomenys

Rodiklis	Savanorių ugniagesių, dalyvaujančių gesinant gaisrus, kurie buvo pasitelkti gesinti gaisrus, dalis	Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų turimos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos dalis atitinka nustatytus reikalavimus (proc.)		Savivaldybių, vertinusių įgyvendintų gaisrų prevencijos priemonių poveikį, dalis
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.		Proc.
Pradinė reikšmė	28	62	55	40
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2019 m.	2019 m.		2020 m.
Siektina reikšmė	75	100		95
Tolerancijos ribos	Gerai	≥50	≥90	≥85
	Vidutiniškai	49-35	89-80	84-75
	Blogai	≤34	≤79	≤74
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2025 m.	2027 m.		Po 1 metų po Priešgaisrinės saugos įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	PAGD duomenys apie savanorių ugniagesių, dalyvaujančių gesinant gaisrus, faktinį dalyvavimą gesinant gaisrus	PAGD vertinimo dokumentai, ar pajėgų aprūpinimas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika atitinka Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto nustatytus reikalavimus		Savivaldybių apklausos duomenys

Rodiklis	Savanorių ugniagesių, dalyvaujančių gesinant gaisrus, kurie buvo pasitelkti gesinti gaisrus, dalis	Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų turimos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technikos dalis atitinka nustatytus reikalavimus (proc.)	Savivaldybių, vertinusių įgyvendintų gaisrų prevencijos priemonių poveikį, dalis
Duomenų pateikimo periodiškumas	Kas du metus	Kas du metus	Vertinant pokytį
Detalus skaičiavimo aprašymas	Savanorių ugniagesių, dalyvaujančių gesinant gaisrus, einamaisiais metais faktiškai dalyvavusių gesinant gaisrus ir savanorių ugniagesių, dalyvaujančių gesinant gaisrus, santykis	PGP (pagal apskričių teritorijas), kurių aprūpinimas gaisrų gesinimo ir gelbėjimo technika yra ne mažesnis nei nustatyti minimalūs reikalavimai ir visų PGP santykis	Savivaldybių, vertinusių įgyvendintų gaisrų prevencijos priemonių poveikį, skaičiaus ir visų savivaldybių skaičiaus santykis

3 lentelė. Pokyčių rodiklių duomenys

Rodiklis	Ugniagesių aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis pagal nustatytus reikalavimus, dalis	Automobilių cisternų, sukomplektuotų, t. y. su visomis priemonėmis ir įranga, reikalingomis gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams atlikti, dalis	Pranešimų apie gaisrus, kuriuos BPC priima ir perduoda priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms per laiką ne ilgesnį kaip 2 minutės, dalis
Matavimo vienetas	Proc.	Proc.	Proc.
Pradinė reikšmė	VPGT 85	SPT 69	VPGT 20
	SPT 75		65
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2019 m.	2019 m.	2019 m.
Siektina reikšmė	100	100	100
Tolerancijos ribos	Gerai	≥95	≥85
	Vidutiniškai	94-90	≥95
	Blogai	84-71	94-85
	≤89	≤70	≤84
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2024 m.	2025 m.	2024 m.
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	PAGD ir SPT duomenys	PAGD ir SPT duomenys	PADG duomenys
Duomenų pateikimo periodiškumas	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį
Detalus skaičiavimo aprašymas	PGP ugniagesių, kurie aprūpinti atitinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis pagal nustatytus reikalavimus, dalies ir visų PGP ugniagesių santykių vidurkis.	Automobilių cisternų, kurios sukomplektuotos visomis priemonėmis ir įranga, reikalingomis gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbams atlikti, ir visų automobilių cisternų santykis	Pranešimų apie gaisrus, kuriuos BPC priima ir perduoda priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms per laiką ne ilgesnį kaip 2 minutės, skaičiaus ir visų pranešimų apie gaisrus, kuriuos BPC priėmė ir perdavė, skaičiaus santykis

4 lentelė. Pokyčių rodiklių duomenys

Rodiklis	Apskričių, kuriose ne mažiau kaip 80 proc. pajėgų atvykimo į įvykio vietą laikas miesto gyvenamosiose vietovėse ir kaimo gyvenamosiose	Teisės aktuose nustatyta tvarka tikrinamuose objektuose kilusių gaisrų skaičius	Didėja ugniagesių, galinčių atlikti visus gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, dalis

		vietovėse – ne ilgesnis negu nustatyti reikalavimai, skaičius			
Matavimo vienetas		Vnt.		Vnt.	Proc.
Pradinė reikšmė		Miesto gyvenamosiose vietovėse	Kaimo gyvenamosiose vietovėse	188	52
		7	9		
Pradinės reikšmės fiksavimo data		2019 m.		2020 m.	2020 m.
Siektina reikšmė		10		90	100
Tolerancijos ribos	Gerai	9	10	≤100	≥95
	Vidutiniškai	8	-	101-120	94-85
	Blogai	≤7	≤9	≥121	≤84
Siektingos reikšmės fiksavimo data		2025 m.		2025 m.	Po 1 metų po Priešgaisrinės saugos įstatymo pakeitimo įstatymo įsigaliojimo
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti		PAGD duomenys ir BPC ataskaitos		PAGD duomenys	PAGD
Duomenų pateikimo periodiškumas		Kas du metus		Vertinant pokytį	Vertinant pokytį
Detalus skaičiavimo aprašymas		Apskričių, kuriose ne mažiau kaip 80 proc. pajėgų atvykimo į įvykio vietą laikas miesto gyvenamosiose vietovėse ir kaimo gyvenamosiose vietovėse – ne ilgesnis negu nustatyti reikalavimai, skaičius		Tikrintinų objektų, kuriuose kilo gaisrai, skaičius	Ugniagesių, kurie pagal priskirtas funkcijas gali atlikti visus gaisrų gesinimo, žmonių ir turto gelbėjimo darbus, ir visų ugniagesių santykis

Valstybinio audito ataskaitos
 „Priešgaisrinių pajėgų veikla mažinant
 gaisrų skaičių ir jų padarytus
 nuostolius“
 4 priedas

Teisės aktuose nustatyti reikalavimai asmenims, pretenduojantiems tapti ugniagesiais

Reikalavimai	VPGT ugniagesiui (statutiniam)	SPT ugniagesiui
Amžiui	Nuo 18 iki 60 metų	Nuo 18 iki 65 metų
Sveikatos būklei	Būti tokios sveikatos būklės, kuri leistų eiti pareigas vidaus tarnyboje. Sveikatos būklę tikrina Centrinė medicinos ekspertizės komisija.	Būti tokios sveikatos būklės, kuri leistų eiti SPT ir VPGT darbuotojo pareigas ¹¹⁷ . Sveikata tikrinama asmens sveikatos priežiūros įstaigoje. ¹¹⁸
Išsilavinimui	Ne žemesnis kaip vidurinis	Ne žemesnis kaip pagrindinis
Profesiniam pasirėngimui	Baigti vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinę profesinio mokymo įstaigą ar Lietuvos aukštąją mokyklą ministro nustatyta tvarka išduotu siuntimu arba vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinės profesinio mokymo įstaigos įvadinio mokymo kursus (19 savaičių mokymo programa) ¹¹⁹ .	PAGD direktoriaus nustatyta tvarka baigti įvadinius mokymus (4 savaičių mokymo programa) ¹²⁰ ir išlaikyti egzaminą.
Fiziniam pasirėngimui	Būti tokio fizinio pasirėngimo, kuris leistų eiti pareigas vidaus tarnybos sistemoje. Fizinio pasirėngimo reikalavimus nustato vidaus reikalų ministras ¹²¹ . Atsižvelgiant į pretendento amžių, keliami skirtingi bendrojo fizinio pasirėngimo reikalavimai. Skiriamos 9 amžiaus grupės: 1-oji grupė – iki 24 metų, 2-oji grupė nuo 25 iki 29 metų, 3-oji grupė nuo 30 iki 34 metų, 4-oji grupė – nuo 35 iki 39 metų, 5-oji grupė nuo 40 iki 44 metų, 6-oji grupė nuo 45 iki 49 metų, 7-oji grupė nuo 50 iki 54 metų, 8-oji grupė nuo 55 iki 59 metų ir 9-ioji grupė – nuo 50 iki 65 metų. Pvz. 1000 m. bėgimą gali pasirinkti tik asmenys, nuo 4 amžiaus grupės, visiems kitiems taikomas 3000 m. bėgimas.	Būti tokio fizinio pasirėngimo, kuris leistų eiti SPT ir VPGT darbuotojo pareigas. Fizinio pasirėngimo reikalavimus nustato PAGD direktorius ¹²² . Atsižvelgiant į pretendento amžių, keliami skirtingi bendrojo fizinio pasirėngimo reikalavimai. Skiriamos 3 amžiaus grupės: 1-oji grupė – nuo 18 iki 34 metų, 2-oji grupė – nuo 35 iki 49 metų ir 3-ioji grupė – nuo 50 iki 65 metų. Pvz., 1000 m. bėgimas taikomas visoms amžiaus grupėms.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

¹¹⁷ Ugniagesių atliekami darbai priskiriami prie darbų, kurie yra įrašyti į pavojingų darbų sąrašą ir SPT ugniagesių sveikata tikrinama 1 kartą per 2 metus pagal „Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksmų poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašą“.

¹¹⁸ Sveikatos ministro 2000-05-31 įsakymas „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ Nr. 301, 13 priedas.

¹¹⁹ Studijų ir mokymo programos pagal AIKOS. Prieiga per internetą: <http://www.aikos.smm.lt/aikos/programos.htm>; <https://ugm.lrv.lt/lt/mokymai/mokymo-programos/testinis-formalusis-profesinis-mokymas-vykdomos-mokymo-programos>.

¹²⁰ Studijų ir mokymo programos pagal AIKOS. Prieiga per internetą: <http://www.aikos.smm.lt/aikos/programos.htm>.

¹²¹ Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų fizinio pasirėngimo reikalavimai ir atitikties šiems reikalavimams tikrinimo tvarkos aprašas, patvirtintas vidaus reikalų ministro 2019-01-15 įsakymu Nr. 1V-55.

¹²² Asmenų, priimamų į savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ir valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų pareigas, ir savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ir valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų fizinio pasirėngimo reikalavimai ir šių asmenų atitikties fizinio pasirėngimo reikalavimams tikrinimo tvarkos aprašas, patvirtintas PAGD direktoriaus 2016-10-31 įsakymu Nr. 1-359.

Valstybinio audito ataskaitos
„Priešgaisrinių pajėgų veikla mažinant
gaisrų skaičių ir jų padarytus
nuostolius“
5 priedas

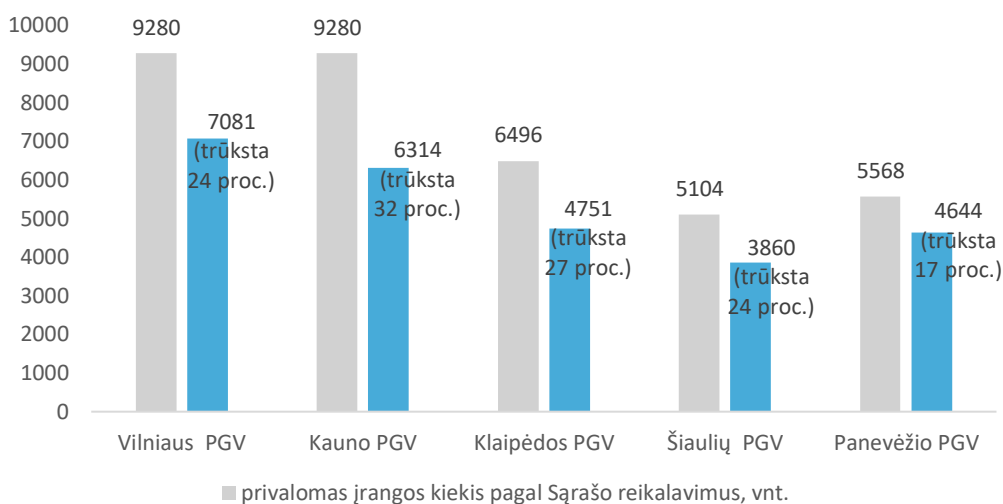
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento Priešgaisrinės saugos
užtikrinimo standarto atitikties 2019 m. vertinimo suvestinė

	I skyriaus automobilinė cisterna												
	Pamainos vadas				Skyrininkas				Ugniagesys gelbėtojas				
Budinčių pamainų pareigūnų skaičius pagal standartą	67				28				280				
Esamas budinčios pamainos pareigūnų skaičius (2019 m. gruodžio 17, 18, 19, 20 d.)	68	70	69	69	31	28	31	34	248	244	259	243	
	II skyriaus automobilinė cisterna												
	Pamainos vadas				Skyrininkas				Ugniagesys gelbėtojas				
Budinčių pamainų pareigūnų skaičius pagal standartą	0				66				224				
Esamas budinčios pamainos pareigūnų skaičius (2019 m. gruodžio 17, 18, 19, 20 d.)	0	0	0	0	58	58	61	59	145	144	145	143	
	Automobilinė platforma ar automobilinės kopėčios				Narų automobilis, cheminių gelbėjimo darbų ar techninio gelbėjimo darbų automobilis								
	Ugniagesys gelbėtojas				Skyrininkas				Ugniagesys gelbėtojas				
Budinčių pamainų pareigūnų skaičius pagal standartą	75				12				26				
Esamas budinčios pamainos pareigūnų skaičius (2019 m. gruodžio 17, 18, 19, 20 d.)	33	35	32	36	4	3	3	3	15	12	13	12	
	Siurblinė stotis				Žarnų automobilis								
	Ugniagesys gelbėtojas				Ugniagesys gelbėtojas								
Budinčių pamainų pareigūnų skaičius pagal standartą	8				8								
Esamas budinčios pamainos pareigūnų skaičius (2019 m. gruodžio 17, 18, 19, 20 d.)	4	4	4	3	2				3				
									2				3

Šaltinis – Valstybės kontrolė, pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pateiktus Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto atitikties 2019 m. vertinimo duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
„Priešgaisrinių pajėgų veikla mažinant
gaisrų skaičių ir jų padarytus nuostolius“
6 priedas

Priešgaisrinių gelbėjimo valdybų automobilinių cisternų aprūpinimas gaisrų
gesinimo ir gelbėjimo įranga 2019 m. (vnt.)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
 „Priešgaisrinių pajėgų veikla mažinant
 gaisrų skaičių ir jų padarytus nuostolius“
 7 priedas

Duomenys apie savivaldybių priešgaisrines tarnybas, kurių ugniagesiams
 reikėjo atnaujinti asmenines apsaugos priemones (2019-12-31)

Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos	Ugniagesių, kurie nebuvo aprūpinti asmeninėmis apsaugos priemonėmis pagal nustatytus reikalavimus, dalis	Kiek ir kokių asmeninių apsaugos priemonių trūko
Akmenės r.	27 proc. (9 iš 34)	4 apsauginių ugniagesio aprangos komp., 9 ugniagesių šalčių
Alytaus r.	100 proc. (70 iš 70)	nenurodė
Jonavos r.	4 proc. (2 iš 56)	nenurodė
Kazlų Rūdos	5 proc. (1 iš 19)	nenurodė
Kaišiadorių r.	4 proc. (2 iš 56)	nenurodė
Kauno r.	5 proc. (3 iš 56)	nenurodė
Kėdainių r.	12 proc. (9 iš 78)	9 apsauginių ugniagesio aprangos komp.,
Lazdijų r.	77 proc. (47 iš 61)	47 ugniagesių šalčių
Šiaulių r.	100 proc. (44 iš 44)	2 apsauginių ugniagesio aprangos komp., 24 apsauginių ugniagesio pošalmių, 44 apsauginių pirštinių, 17 apsauginė ugniagesio batų.
Vilkaviškio r. SPT	88 proc. (35 iš 40)	35 apsauginių ugniagesių šalčių

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių priešgaisrinių tarnybų duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
 „Priešgaisrinių pajėgų veikla mažinant
 gaisrų skaičių ir jų padarytus nuostolius“
 8 priedas

Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų (Akmenės r., Ignalinos r., Kėdainių r., Šalčininkų r., Šiaulių r., Molėtų r.) duomenys apie perkamos apsauginės ugniagesio aprangos (kelnės ir puskombinezonis) kainas

Savivaldybės priešgaisrinė tarnyba	Data	Kaina, Eur.
Akmenės r.	2019-12-19	330
Ignalinos r.	2017-09-13	159
	2017-12-21	148,8
	2018-09-04	148
	2018-12-07	250
	2019-12-27	320
Kėdainių r.	2017-08-18	227,28
Šalčininkų r.	2018-11-22	144
	2019-12-20	330
Šiaulių r.	2017-12-15	159
	2018-12-12	169
	2019-12-26	169,92
Molėtų r.	2018-12-19	296
	2020-07-07	428

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių priešgaisrinių tarnybų duomenis

NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽŪSTAMI

